

BRAZILIJOJE IR LIETUVA GAVO 2 HA

Brazilija pasistatė naują sostinę, kuri vadinsis tiesiog Brazilija, ir jau nuo 1959 balandži į ją perkels savo įstaigas. Naujoje sostinėje yra viena gatvė — Tautų alėja, 12 kilometrų ilgio, kurioje bus sutelktos sveitimi valstybių atstovybės. Kiekvienai atstovybei Brazilija davė po du ha žemės. Sklypa gavo ir Lietuvos atstovas Brazilijoje dr. Frick Meyeris. Lietuvos sklypas yra šalia Indijos. Atstovybės yra įpareigos pasistatyti namus atstovybei ir atstovui (ne personalui) per dvejus metus. Nuo 1960 sostinė Rio galutinai likviduojama.

Kongresas ir lietuvių studentai

Lietuvių Studentų Sąjungos užsienių skyrius prieš birželio deportacijų minėjimus laiškais kreipėsi į 46 Amerikos Kongreso narius, prašydamas juos senatė ir atstovų rūmuose paminėti 1941 deportacijas iš Lietuvos. Į tą kreipimą tuojau atsiliepė 19 Kongreso narių ir 7 iš jų teikėsi pasakyti atitinkamas kalbas, — V.L. Anfu-so, St. Symington, C.P. Case, A.N. Sadlak, Humphrey, Javits, McCormack. Kongreso nariams taip pat buvo pasiūstas žurnalas Lituanus.

PRIEŠ RINKIMUS

Demokratų strategai samprotuoja, kad Kongreso tyrinėjimui turi tikinti rinkikus, kad Washingtono yra "šiuokšės". Tuo šūkiu ėjo į rinkimus 1952 respublikonai ir žadėjo išvalyti.

Demokratuose reiškiamas optimizmas, kad balsuotojai registruojasi daugiau demokratų naudai. Taip pasirodė jau Kalifornijoje, Pensilvanijoje, vakarų Virginijoje.

Respublikonai suskilę dar dėl Adams bylos reikšmės rinkimams. Viceprezidentas Nixonas esąs vienas iš tų respublikonų, kurie reikalauja, kad prezidentas tvirtai stotų už Adams. Sen. Knowlandas reikalauja atsakyti nuo Adams.

Knowlandas dar tiksi, kad rinkimuose į Kalifornijos gubernatorių jis nugalės demokratą Brown.

AMERIKIECIUS IŠ KUBOS PALEIS

Kubos sukilėliai pažadėjo, kad lipos 14 bus paleisti ir likusieji pagrobti 29 amerikiečiai.

Lieka dar 9 amerikiečiai, kurių negrąžina sovietai iš rytų Vokietijos, ir 4 komunistinėje Kinijoje.

PERKŪNO AUKOS

Queens, N.Y. liepos 12 trys jaunamečiai berniukai, pasislėpę nuo lytaus, po medžiu buvo perkūno nutrenkti. Carlstadt, N.J., nutrenktas 75 metų žmogus, dirbęs ūkyje. Prie Ronkonkoma ežero, L.I. žuvo 2 keleiviai, kai elektros laidas užkrito ant jų automobilio.

Amerikos jaunimo delegacija, viso 41, liepos 13 pasiekė Maskvą. Ji lankosi Sovietuose mainais su Sovietais, kurių jaunimo delegacija šiuo metu yra Amerikoje.

Anglijos princesė Margarita šiuo metu lankosi Kanadoje.

Perversmas Irake - naujas Nasserio laimėjimas

Ar Bagdado paktas ir Eisenhowerio doktrina liks tik popieris?

Irako radijas pranešė, kad liepos 14 įvyko kariuomenės sukilimas. Irako karalius Faisal II pašalintas, ir apie jo likimą nieko negirdėti. Ministeris pirmininkas Nuri Said, sykiu ir Irako — Jordanijos federacijos pirmininkas, minios nužudytas, sukapotas gal-

balais ir sudegintas. Valdžią perėmė gen. Abdel Karim Kassem, kuris valdys, iki bus rinkimai ir Irakas balsavimo keliu bus įjungtas į Jungt. Arabų Valstybę. Karalius Faisal II ir jo vyriausybė buvo Vakarų šalininkai.

Šamokslas nuverstį Jordanijos karalių buvo susektas anksčiau.

KAS DĖL PERVERSMO KAL-TAS IR KAS TOLIAU?

Perversmas organizuotas Nasserio pavedimu. Perversmą pabrąšino ir paskubino Jungtinių Tautų ir Amerikos atsakymas ginti Lebanoną ir jėga pasipriešinti Nasserio organizuojamam sukilimui Lebanone.

Irakas buvo narys vadinamo Bagdado pakto, kuriame dalyvauja dar Pakistanas, Persija, Turkija ir Anglija, o mora-

liai remia Amerika. Ar likę pakto nariai gins Iraką? Daugiausia galima būtų laukti iš Turkijos. Bet tik tuo atveju, jei Amerika užtikrins Turkijos saugumą nuo Sovietų. To vargiai galima laukti.

Perversmas Irake skubina įvykius ir Saudi Arabijoje, kurios karalius jau didelę valdžios dalį yra perleidis Nasserui palankiam ministeriui pirmininkui.

Vakarų politikai dar vienas smūgis ir pats skaudusis, nes Irake yra didieji naftos šaltiniai.

LEBANONO LIKIMĄ PAGREITINS

Lebanono reikalu daugiau iniciatyvos rodo Bagdado pakto nariai, ypačai Turkija. Turkijos atstovas palaiko nuolatinių kontaktų su Lebanono prezidentu dėl reikiamos pagalbos. Bagdado pakto nariai liepos 14 susirenka konferencijos. Jie numato spausti Ameriką, kad ji nesitenkintų žodiniu palankumu Bagdado pakto, o prisidėtų į pakto nariu.

Amerika pažadėjo

Lebanono vyriausybei ūkinės pagalbos atstatyti tam, ką sukilimas sugriovė. Sumos neminėjo, bet Lebanone apskaitoma, kad tokių nustolių esą už 20 mil. dol.

Sukilėliai kaltina Ameriką,

kad jos atstovas Lebanone kišasis į Lebanono vidaus reikalus, pasisakydamas už prezidentą Chamoun. Iki pasibaigs jo prezidentavimo galia — rugsėjo 23. Sukilėliai reikalauja, kad Chamoun pasitrauktų tuojau pat, kai tik parlamentas liepos 24 išrinktų naują prezidentą.

POLICIJOS PASTANGOS atgaivinti New Yorke perkūno nutrenktus 3 vaikus nuėjo veltui.

Jugoslavija ir Nasseris

Vakarų diplomatai aiškina, kad Tito pasimatymas Brioni saloje su Nasseriu sustiprino Tito poziciją. Titas pasirodė nešas izoliuotas. Savo ruožtu Titas iš savo patirties išpėjęs Nasserį dėl santykių su Maskva ir Amerika: derybos su JAV sunkios, nes Amerikos vyriausybė priklauso nuo opinijos; bet ką sutaria, to laikosi; šito negalima pasakyti apie Maskvą.

KIPRO ŠALOS VIS BLOGIAU

Kipro saloje nuo birželio 8. kad prasidėjo susirėmimai tarp graikų ir turkų gyventojų, žuvo 50, sužeista 100. Po pastutinio susirėmimo, kuriame žuvo 7 anglų gubernatorių paskelbė visiem gyventojam draudimą rodytis gatvėse per 48 valandas.

Graikų vyriausybė kreipėsi į Anglijos vyriausybę su aštriu kaltinimu anglam, kad jie vykdo genocidą.

KOL KALBA APIE RYTŲ EUROPA. TAI GERIAU VISAI NESUSITIKTI

Sovietų min. pirm. Chruščiovo kalbos Berlyne komunistų partijų kongrese ir sugrįžus Maskvoje liepos 11-12 iš naujo pabrėžė dabartinę Sovietų politiką.

DĖL TITO IR GUMULKOS

Chruščiovas išvadino Titą Trojos arkliu, kuris esąs "imperialistų" tarnyboje. Tito revizionizmas esąs Amerikos padaras. Išgarbinu visus satelitus, bet visai nutylėjo Lenkiją. Diplomatai spėja, kad eilė ateina Gomulkai parklupdyti ar likviduoti. Prieš Titą ir jo revizionizma karštai pasisakė Kinijos atstovas. Kalbėjo ir Lenkijos delegacijos pirm. Morawski. Tačiau daug švelnesniais žodžiais.

DĖL VIRŠUNIŲ KONFERENCIJOS

Chruščiovas karštai puolė Vakarų politikus, kurie aiškina, kad Sovietai jau nenori viršūnių konferencijos. Pakartojo, kad jos Sovietai nori. Tačiau priminę, kad tokios konferencijos programoje Vakarai nori rytų Europos klausimo, kad juose panaikintų socialistine santvarką. Chruščiovas kalbėjo, kad tokiu atveju "geriau jau būtų nesutikti". Rusija konferencijos norinti ir ji būianti, "jei ne su dabartiniais lyderiais, tai su jų įpėdiniais" (taip aiškino ir W. Lippmann prieš porą mėnesių: Maskva nori palaukti, iki mirs Adenaueris, pasitrauks Eisenhoweris ir gal ateis demokratas, o Anglijoje ateis darbiečiai. Red.).

DĖL NUSIGINKLAVIMO

"Rusija — kalbėjo Chruščiovas Maskvoje — niekam pašaliniam neleis išbrauti į mūsų šventovę", vadinasi, neleis jokios oro kontrolės, kurią amerikiečiai laiko sąlyga nusi-ginklavimo derybose. Tačiau jis aiškino, kad Sovietai sutikti su daline kontrole — per vieną tūkstantį mylių nuo linijos, kuri dabar skiria Rytus ir Vakarus. Prileido galimybę, kad nusi-ginklavimas gal būt turės palaikyti, iki ateis didesnis pasitikėjimas tarp Rytų ir Vakarų. Šitie Chruščiovo pasisakymai Vakaruose aiškina kaip jo išpėjimai, kad derybos tarp Vakarų ir Rytų galimos nenukrypstant nuo Maskvos sąlygų.

VENGRAI PAĖMĖ MASKVOS MESTĄ PIRSTINĘ

Vengrijos pabėgėliai New Yorke liepos 12 paskelbė, kad nuo šio sekmadienio jie kasdien piketuos Sovietų atstovyba prie Jungtinių Tautų. Tai atsakymas į Sovietų pareiškimą Jungt. Tautom, kad Sovietai pasitrauks iš Jungt. Tautų veiklos, jei nebus pašalinti piketai. Piketuodami vengrai nori patikrinti, ar Sovietai tik grąsino, ar jie tikrai pasitrauks. Piketų šūkis: pasitraukite, bet pirmiausia iš Vengrijos.

Atsiliepdami į faktą, kad per nesusipratimą paskutinėje demonstracijoje prieš Sovietų atstovybę buvo sužeisti 7 policininkai, New Yorko vengrai paskelbė, kad šimtas jų tautiečių nuo pirmadienio duoda savo kraują policijos dispozicijai.

Sekmadienį piketai praėjo labai tvarkingai. Plačiai buvo rodomi per televiziją.

CEILONE RUOSIA KELIUS BOLŠEVIZMUI?

Ceilono saloje nuo gegužės mėn. paskelbta išimties padėtis. Eina streikai ir riaušės. Jose žuvo, vyriausybės pranešimu, 158, kitais pranešimais — 400 ir 12,000 neteko pastogių. Riaušės organizuojamos Sovietų ir Kinijos komunistų pini-gais. vyriausybės pirm. Bandaranaike esąs atlaides kairiajam elementui, nes jis esąs maitinimo ministerio Gunawardena įtakoje, o tasai esąs komunistas — trockistas.

PARLAMENTAI IESKOS KOMPROMISŲ

Brazilijoje liepos 24 prasideda tarptautinės parlamentinės unijos konferencija. Užsirašė dalyvauti 41 valstybės delegacijos. Viso toje unijoje yra 53 valstybių parlamentai. Amerika siūnčia 18 Kongreso narių. Sovietai 11 (tarp jų busias ir Justas Paleckis. Red.). Konferencija dėmesio verta tuo, kad joje bus ieškoma kompromiso atominų bandymų sustabdymo reikalui. Šiaip ji teturi propagandinės reikšmės.

Jordanijoje suėmė

60 karininkų. Juos kaltina šamokslu nužudys Jordanijos karalių. Šamokslas esąs apmokytas ir užsakytas iš Jungt. Arabų Valstybės.

Nesutarimai jau ir Zenevoje

Zenevos derybose tarp Rytų ir Vakarų ekspertų atominų bandymų sustabdymo reikalais jau atsirado pirmas didesnis nesutarimas. Amerikos specialistai tvirtino, kad radio-aktyvinę medžiagą, iš kurios galima spręsti apie atominus bandymus, reikia rinkti ir lėktuvais (tai savotiška oro kontrolė). Sovietai tvirtino, kad užtenka rinkti tik tą medžiagą kuri pasiekia žemę (prieš oro kontrolę).

Anglijos konservatorių partijoje

pakilo optimizmas, kad jų vyriausybė turi krašto pasitikėjimą. Pasitikėjimo priežastis — pagerėjęs ūkinis gyvenimas ir darbiečių užsienių politikos susikompromitavimas. Darbiečių reikalavimui derėtis ir gerinti santykius su Sovietais buvo didelis smūgis 1956 sukilimas Vengrijoje ir dabar Nagy bei kitų nužudymas. Taip pat Memillanas turi pasitikėjimo. Konservatoriai mano, kad rinkima geriausi būtų ateinan-tieji metai.

Irgi rekordas

Irvington, N.J., E.J. Stevens, 22 metų, išbuvo po vandeniu 31 valandą ir 10 minučių, ap-sirūpinęs deguonies tanku. Tai rekordas.

Išradėjo ilkimas

Sveicarijoje vienas išradėjas demonstravo specialistam savo aparatą elektros bangom gydyti nuo reumatizmo. Jo veikimui parodyti aparatą pavartėjo sau, bet čia pat sukrito nę-gyvas — 220 voltų srovės buvo nutrenktas.

Ar lietuviai dalyvavo tose žudynėse?

(Elta) Masinių Lietuvos gyventojų žudymų byloje Ulme, kuri teisis apie tris mėnesius, liudininkais išsąskaita ir eilė lietuvių. Jų tarpe yra ir buv. Vliko pirmininkas prel. M. Krupavičius, gvv. JAV-bėse. "Eltos Informacijų" redakcija paprašė prel. Krupavičių pasisakyti kai kuriais su šia byla susietais klausimais.

Kokie Jūsų įspūdžiai dalyvavus prisiekusiųjų teismo posėdžiuose, kur nagrinėjami Lietuvos gyventojų šaudymai?

"Bendras įspūdis, teismas savo uždavinį — kaip atrodo, pavyzdžiui, iš statomų klausimų — atlieka objektyviai. Kitų liudininkų parodymų negirdėjau. Tendencingumą mano apklausinėjimo metu pasireiškė tik iš kai kurių kaltinamųjų gynėjų advokatų pusės."

Sekant ikšiolinę bylos eigą, buvo pastebėtas kai kieno noras kaltę suversti lietuviams.

"Taip girdėjau iš dažniau besilankančių bylos posėdžiuose, kad kaltę už žudymus norima suversti lietuviams, konkrečiai minint šaulius ir partizanus. Mane teisme apklausinėjant, vienas iš advokatų savo klausimus panašiai kryptimi formuliavo: "Jūs liudininke, savo parodymuose teigėte, kad Lietuvos žydai buvo žudomi vokiečių - gestapininkų ir tik kai kas iš lietuvių prie to prisidėjo. Tuo tarpu mano byloje yra dokumentiniai įrodymai, kad žudymų pogromai buvo rengiami lietuvių. Pavyzdžiui Kaune tuos pogromus rengė Klimaitis, ir vienu atveju buvo nužudyta 1.800, kitu atveju 2.500. Žudymų šaudyme dalyvavo ištisi lietuvių policijos pulkai."

Ką jam ir tai atsakėte?

"Atsakiau: Turiu tamstą koreguoti. Zodis 'pogromas' yra rusiškos kilmės ir nusako plataus masto naikinimą ir žudymą. Tuo tarpu Kaune, jei ir buvo iš lietuvių pusės pasireikimų kaip reakcija į kai kuriuos žudymus nusikaltimus lietuvių tautai, gal buvo iš lietuvių pusės ir išsišokimų, bet tai buvo tik pavieniai atsitikimai. Dėl to Tamstos žodis 'pogromas' yra netinkamas. Daugiau čia tiktų terminas 'ekscesas'. Minimas advokatas po to jau ir pats vartojo tą terminą, nebekalbėdamas apie 'pogromą'. Dėl lietuvių policijos pulkų pareiškia kad, pirmiausia, sovietų okupacijos metu jokių lietuviškų policijos pulkų nebuvo, o antra, ir buvusioji vadinama lietuviškoji policija buvo pilnoje vokiečių okupacinės valdžios žinioje ir vykdė tai, ką jai toji valdžia isakė. Kadangi iš pirmiaur žinojau, kad yra tendencingų užuominų apie lietuvių dalyvavimą panašiuose įvykiuose, aš progai pasitaikius paliečiau tą klausimą pareiškdamas, kad pirmosios okupacijos metu Lietuvos kariuomenė ir šauliai buvo sovietų likviduoti, dėl to nei vieni nei kiti tokiose akcijose dalyvauti negalėjo. Tuo metu nė partizanai dar nepasireiškė tokiu būdu, kaip pasireiškė antrosios bolševikų oku-

PASIKALBEJIMAS SU BUV. VLIKO PIRM PREL. M. KRUPAVIČIUM, ATVYKUSIU IS JAV I EUROPA LIUDININKU MASINIŲ LIETUVOS GYVENTOJŲ ŽUDYMU BYLOJ ULME.

pacijos metu. Jeigu vokiečių okupacijos metu buvo reakcija prieš gestapo veiklą, tai toji veikla žudymų klausimu nelietė, o antra, lietuvių tauta amžių bėgyje su žydais sugyveno kaip ir su kitomis mažumomis ir tie santykiai suiro tik bolševikų okupacijos metu, kada tam tikri žydų sluoksniai aktyviai įsijungė į bendradarbiavimą su bolševikais, savo kai kuriais veiksmais ne mažai nusikalsdami lietuvių tautai."

Buvote, be abejo, klausinėjamas ir dėl vėrmachto (vok. kariuomenės) vaidmens?

"Taip. Atsakiau, kad mes labai aiškiai skirdavome reguliarišs kariuomenės narius nuo kitų uniformuotų vokiečių. Bolševikų iškankinta tauta įžygiuojančius vokiečių karius sutiko palankiai. Kitų (ne kariuomenės) uniformuotų vyrų veikla buvo kitokia ir kitaip Lietuvos gyventojai į tai žiūrėjo."

Jūs apklausinėjant ilgėliau buvo apsisotą prie masinių žudymų Kalvarijoje, kur tada klebonavote?

"Tie žudymai buvo suorganizuoti vokiečių okupacijos pačioje pradžioje. Čia žuvo apie 150 žmonių, iš kurių žudytų būta apie 36. Iš kai kurių statomų klausimų gavosi įspūdis, kad norima išaiškinti, ar čia galėjo būti lietuvių organizuota akcija. Teisme aiškinau, kad tie suiminėjimai, jei ir buvo atlikti nuovados viršininko (kurio pavardės nebeatmenu), tai ir to viršininko teigimu ir mano nuomone suėmimai buvo vykdomi Čuvakų vokiečių

gestapo isakymu. Suvaryti į vieną viešbutį suimtieji čia buvo mušami, nors to pats ir nemačiau, uniformuotų vokiečių ir vėliau tų pačių uniformuotų pribagiami — tokia buvo anuomet bendra nuomonė." (Vėliau nužudytuosius rado Suvalkų Smalininkų laukuose, netoli Kalvarijos, negiliai užkastus. E.)

Incidentas su kalt. Boehme dėl kalinimo Tilžės viešbutyje.

Kai liudininkas, klausinėjamas, pasisakė buvęs gestapo kalinamas T'žėje, kaltinamasis Boehme, buv. Tilžės gestapo įstaigos vedėjas, lyg nekaltas

avinėlis, pareiškė: Kalinamieji buvo mano žinioje, bet aš tokio svečio (suprask: prel. Krupavičius) tada nepažinau". Į tai liudininkas pareiškė, kad jis (kartu su suimtuojų buv. žemės ūkio ministru Aleksa) buvęs laikomas viešbutyje, kur tilžiškiai tada vadindavę "Gestapo-Bierstuben". Čia kaltinama sis Boehme vėl nudavė nieko nežinąs apie tokią "alinę". Tuomet vienas advokatų paaiškino, jog tais laikais žmonės tap vadindavę Tilžės viešbutį "Reichshof" (Aukštoje gatvėje), kuris buvo gestapo žinioje. Ryšium su tuo teismo pirmininkas, nusikreipęs į kaltinamąjį Boehme, pastebėjo: "Jūs ten girtuokliavote, o dabar dedatės nė neatmeną, kad tai buvo toje 'Bierstubeje'".

RAŠAU GRĮŽES IŠ KROKODILŲ MEDŽIOKLĖS

PROF. K. PAKSTO LAISKAS IS BRITŲ HONDURO CENTRALINEJE AMERIKOJE APIE JO ZOOLOGINĖ EKSPEDICIJA IR APIE PASIKALBEJIMĄ SU GUBERNATORIUMI DEL LIETUVIŲ KOLONIJOS.

Brangūs mano Bičiuliai,

Dievulis apdovanojo mane daugeliu šauniu bičiuliu. Tad nelengva visiems atsidėkoti gražiui laišku. Vartoju mašiną ir rašau keliems kartu. Mat, mano laiką atima dažnos kelionės ir begaliniai vizitai įstaigose.

Sį rytą 5 val. buvo gražiausia aušra, 6 val. puikus saulėtekis, o dabar, nuo 9 iki 12 val., pila daug lietus. Mano veranda atidaro platų reginį jūrą ir uostą, kur dabar smarkiai siūbuoja 50 mažyčių ir kelias vidutinių laivų.

Devynias dienas praleidau didžioje giriose, prisijungęs prie Texas zoologinės ekspe-

dicijos mažiems gyvuliams gaudyti. Ten nebuvo gyventojų, krautuvų ir pašto. Gaudėm daugiausia amfibinius gyvulius. Mūsų belaisviais atsidūrė jaunas krokodilas, 5 pėdų iguana (valgomas driežlas), keletas gan įvairių gyvačių, vienas opposomas, keletas gražių paukščių, gan daug nuodingų vampyrų šėtono veidais ir smailiais dantimis, kelios didelės rupūžės, šunimis lojančios (lojo visą naktį mūsų kambarį), daug įvairių varlių ir vikrių driežų, kuriuos gyvulus, sunku pagauti; dažnai pašaudavom mažutėmis šratinėmis kulkomis. Kai perdaug gyvulių prisirenka mūsų kambarį ir

verandoje, tai perteklių sumerkiam į slovikus su formalinu ar spiritu. Tad jei atvyktumėt, konservų turime svečiams pavaisinti...

Gera nubučiuotas uodų ir dar įkyresnių smėlio muselių, visas šašuotas ir nemandagiai besikasas, sugrįžau civilizacijon. Reikia pasilsėti ir odą sulopyti. Sostinėje Belizėje (30.000 gyv.) tik įkyrių priešų beveik nebėra.

Manau da. kartą leistas į didžiuosius mįškus Meksikos pasieniu su ta pačia ekspedicija. Viso esam tik trys: zoologas Fugler, jo jaunas studentas ir aš. Ši ekspedicija yra paruošiamoji daug platesnio masto ekspedicijai, kurią rems keli universitetai 1959. Kai sunkios kelionės egzaminus išlaikiau, tai mane jau užprašė ir 1959 m. ekspedicijoje dalyvauti. Yra dar laiko apsispręsti.

Buvau maloniai priimtas gubernatoriaus. Turėjau ilgą pasikalbėjimą apie lietuvių kolonizaciją, kuriai jis pritaria. Lyg ir būtų galimybės autonoming valstybėlę įsteigti, a la Andora, jei atsirastų ūkininkų ir kapitalo. Tai būt nelengva mums sumobilizuoti... prieš mūsų individualizmo ir žemės ūkio nemėgimo.

Žinoma, yra čia ir kitokių progų. Dabar amerikiečiai pradėjo smarkiai čia pirkti žemes. DP kilmės inteligentijos yra apie 80. Pradėjo ūkiuose kurtis 5.000 menonitų. Jie pasirašė su valdžia kontraktą, kuris jiems garantuoja savaimingai tvarkyti visus eklezijinius (Bažnyčios, Red.) ir kultūrinius reikalus; jų mokyklos bus vokiškos. Jie nupirko net 140.000 akrų miško, kurį pavers ariama žeme ir pievomis. Stotosi pirmus trobesius. Politinių savarankumo teisių jie neprašė, nes jų keista religija pataria nesiveržti jokiam valdžion, negyventi miestuose. Atrodo, jie labai darbštūs, bet ir archaiski. Šneka 18-to amžiaus "plattdeutsch". Sunku suprasti.

J. Kaminskas pranešė apie Lietuvos socialdemokratų delegatūros veiklą. Šia dėmesio verta; kad socialdemokratai nelaike savęs Lietuvos socialdemokratų partija, o tik delegatūra.

LENKIJOS gražuolė, pirmoji, atvyksta į Ameriką dalyvauti gražuolių rinkimuose.

Uodų nuskriaustas, dabar vėl atsigaunu. Greit leisius į Tegucigalpa, Republica de Honduras sostinę. Iš ten grįšiu į dabartinį patogų viešbutį, kur už kambarį ir gerą valgį moku po 8.40 US dol. dienai. Mano dabartinis adresas tiks iki rugp. 15 d. Paskiau skrisiu ir stabtelsiu Miami, Tampa, Washington, o New Yorką pasieksiu rugp. 26 d.

Su giliausia pagarba,

Jūsų bičiulis, laikinai Tazanu pavirtęs

Kazys Pakštas

1958 m. liepos 8 d.

ZINIOS IS LIETUVOS

RASO ALMUS

11,000 jaunimo į Kazachstaną

Kompartijos antrame plėnūme komjaunimo vadas Petkevičius pripažino, kad nors darbo jėgos Lietuvoje trūksta, 11,000 Lietuvos "patriotų" išvyko darbymetei į Kazachstaną.

Cinerama

Kauno "Romuvos" kino teatras išitaisė cineramos platumo ekraną. Kitas toks ekranas esąs Vilniaus "Pergalės" teatre.

Už gaminių kokybę
Tiesa vedamajame reikalauja gerinti lietuviškosios pramonės eksporto rinkai skirtų gaminių kokybę. Girdi, birželio mėn. Kauno "Metalas" gavo atgal iš Gudijos daugiau kaip 1.000 kibirų "broko".

Apie rusus sukčius
Vilniaus Tiesoj rašoma apie rusiškom pavardėm žmonių suktybes Lietuvoje — spekuliacijai būtais, vogimą, pinigų viliojimą, prisidengus visokiais tarnybiniais raštais.

Kova dėl butų

Sovietinėje spaudoje nuolat rašo korespondentas A. Kadžiulis. Birželio mėn. jis užkabino iš peties butų klausimą, kuris yra labai aktualus iš Sibiro grįžtantiem tentiniam. Jis aprašo bylą, kuri iškilo, kai pilietis Grauslys, gyvenąs Kuzmos gatvėje, užsimanė iškraustyti nuomininkę Užkuraitę. Teismas betgi pripažino Užkuraitęi kambarį ir padarė ją tiesiogine to kambario nuomotoja. Grauslys už butą mokėjo valdžiai 28 rublius, o pats už vieną kambarį imdavo 100 rublių. Suskaičiavęs, kad Užkuraitę per 10 metų Grausliui sumokėtų per 10,000 rublių, Kadžiulis užklauė teisėją (rusą), ar Grauslys nebaustinas kiap

spekuliantas. Sis atsakęs, kad Sovietų Sąjungoje "nėra įprasta bausti už spekuliaciją butais". Kauno miesto prokuroras Budrys taip pat pripažino — girdi, nei subnuomininkai skundžiasi, nei milicija pristato tokias bylas. Korespondentas Kadžiulis tuo stebisi ir klausia: kodėl taip yra?

Kaune ypač, į kurį veržiasi Sibiro tremtiniai, spekuliacija butais auga. Štai S. Neries (buv. Kalnų gatvė) 9-7 (į vakarus pasitraukusių) bute gyvena pilietė Mažibobskaja. Ji nuomoja du kambarius. Už juos gauna 300 mėnesiui (kolchozininko uždarbis). Pati moka nuomos už visą butą 150. Priešais name gyvena pilietis Nachmedas. Ir jis nuomoja du kambarius. Yra ir lietuvių, kurie taip pelnosi. Kadžiulis nurodo vieną keturių asmenų šeimą, kuri gyvena susispaudusi palėpėje, kambarių ir moka daugiau nei Jonas Liutkevičius už visą namą.

Kadžiulis sako, kad teisingumo saugotojai biją, jog pradėjus bausti, nuomininkai visai neįsileis subnuomininkų; tada butų klausimas bus dar aštresnis. Kadžiulis betgi mano, kad pradėjus bausti, didelių butų savininkai vengs plėšti.

Tegul Tiesa parašo, kokius butus turi valdančioji klasė — Venclova, Baltušis, Matulis, Sluckis...

Pasigenda architektų

Tiesa birželio 20 informuoja, kad miesto ir kaimo modernių namų projektų konkurse nebuvo paskirtos nei pirmosios nei antrosios premijos. Pristatytuose projektuose būta įvairiausių trūkumų.

BERNARD GOLDFINE (dešinėje) su savo advokatu, sekretore ir sūnumi Washington spaudoje konferencijoje.

NUOSTABUS MERGAITĖS KELIAS

Jos vardas — Barbara von Nady, vengrė. Jos nelaimė — kad jos tėvas buvo grafas. Dėl tos priežasties jai buvo užtrenktos komunistinėje Vengrijoje durys į aukštąją mokyklą ir vaidybos akademiją. Neliko nieko kito 15 metų Barbarai kaip tik atsidurti batų parduotuvėje, paskui fabrike.

1956 sukilimas atnešė naujas viltis ir pasuko jos, jau septyniolikinės gyvenimą staugia vaga. Kai sukilimas buvo sutriuškintas, jos tėvas nesiryžo trauktis iš savo krašto. Ryžosi ji viena ieškoti kelio į laisvę. Parodė vaidybinių sugebėjimų apeiti saugumo agentan ir pateko į traukinių anglių vagoną, kuriame pasislėpus sulaukė nakties, kada traukinys riedėjo netoli Austrijos sienos. Ji išsoko ir per pelkes, pro bokštus ir vielas laimingai pasiekė Austrijos žemę.

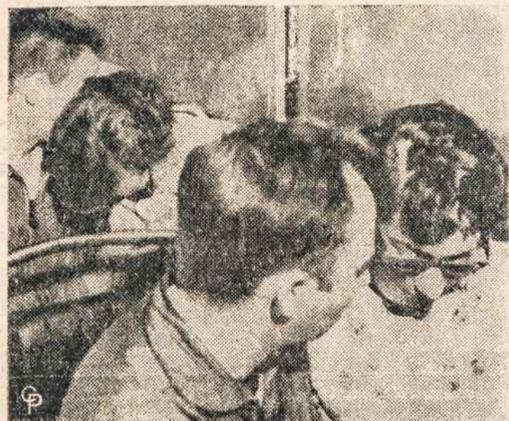
Buvo atgabenta į Vieną, kur filmų bendrovė "Kosmopol" buvo pavedusi bėgliam iš Vengrijos dvi patalpas. Barbara stovėjo ten eilėje prie maisto kortelių, kai ji krito į akį filmų produseriui Wimmer. Jam rūpėjo rasti mergaitę vengrės

Diktatorių skonis vienodas

Bruselyje Lietuvos Sovietų ministr. pavaduotojas Mikojanas. Amerikos paviljone mašinai, kuri renka pasisakymus už garsiausias kino žvaigždės, Mikojanas pasisakė už Kim Novak. Tą pačią, kurią buvo išsirinkęs ir Domininkų Respublikos diktatoriaus sūnus. Elektroninių smagenu mašiną jis paklausė, kokis didžiausias įvykis buvo 1917, ir gavo atsakymą: Rusijos revoliucija.

Sovietai mėgino

30 kartų, iki jiems pasiekė tris savo sputnikus paleisti.

DU LAKUNAI, paleisti rusų, atvyko iš Irano į Wiesbadeną, kur pasitiko jų žmonas.

Kalbėjimo rekordas

Mrs. Carmen Araiza, 28 metų, iš Tepeka, Kansas, laimėjo kalbėjimo rekordą. Iškalbėjo 93 val. 36. min. 9 sek. Seniau rekordas buvo 92 valandos. Gavo už tai 1000 dol. Pertraukas ji darė neilgas, daugiausia 15 sekundžių, per tą laiką pasistiprindama pienu, kiaušiniiais. "Jaučiuosi visai gerai, tik mano liežuvis sutino", pasisakė po laimėjimo.

A. Stevensonas Maskvoje pasirodė jau liepos 12. Jis atvyko su gausiais palydovais. Nori nuvykti ir į Sibirą; išbus 3 savaites. Atsivežė 200 Amerikos rašytojų įgaliojimus išgauti jiems honorarą už jų knygas, išverstas į rusų kalbą.

Amerika turi šiemet 80 mil. automobilių.

DARBININKAS

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS
ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIĄS.

Second-class mail privileges authorized at Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES
Domestic yearly \$6.00
Brooklyn, N. Y. \$6.50
Half year \$3.50
Foreign \$6.50PRENUMERATOS KAINA
Amerikoje metams \$6.00
Brooklyn, N. Y. \$6.50
Pusei metų \$3.50
Užsienyje \$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDELIS

Straipsniai ir korespondencijos redakcijai taisyti savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasrašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
REDAKCIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLENMORE 5-7281

Pagalba užsieniui ir katalikai

Amerikos žmonės išsiskiria iš kitų dideliu dosnumu — jie tikinčiai bus prašę, kad jį širdį. Niekur kitur nekyla tiek savanoriškų aukų.

Ir Amerikos visuomenės atstovai Kongrese nesipurtė skirtingai dides sumas kitiem kraštams remti. Per šešeris metus, kada buvo pradėtas vykdyti vad Marshallo planas, Amerika išleido tai paramai 60 milijardų. Statistikai apskaito, kad tai yra po 35 dol. nuo kiekvieno amerikiečio kasmet.

Tačiau Kongresas šiemet pasipurtė — nedavė tiek, kiek vyriausybė norėjo. Vietoj 35 dol. nuo galvos vyriausybė buvo prašiusi po 22.60 dol., o Kongresas leido tik po 17.60.

Laikraščiai prasitaria, kad užsienio pagalba krašte daros nebe populiari. Kodėl? Ar dėl to, kad pačioje Amerikoje gyvenimas pasunkėjo? Bet valst. sekretorius nurodė, kad iš tos pagalbos pačioje Amerikoje šimtai tūkstančių darbininkų turės darbo. Ar Amerikos širdis užkietėjo tikrai? Nebūtinai. Vieną iš mažiausių laukiamųjų priekšasčių iškelia laikraščio "The Priest" redaktorius Tėvas Gustafson. Ir toji priekšasčių labai verta dėmesio.

Užsienio pagalbos priešininkai — kalba autorius — nėra tai pagalba priešingai iš esmės. Jie priešingi dėl to, kad praetyje ta pagalba buvo vartojama nekritiškai. Nurodo keletą tokio nekritiško pagalbos vartojimo faktų.

Vienas — pulk. lt. G.S. Burliški (sovietų MVD karininkas, kovojęs Lietuvoje su partizanais ir pabėgęs į vakarus liudijęs Kersteno komitetui Miunchene. Red.) nurodė, kad nauj. Amerikos Chevroleto ir Studebakerio sunkvežimiai, pristatyti Rusijai kaip Amerikos užsienio pagalba, buvo vartojami 1,000,000 lietuvių ir kitų antikomunistų deportuoti į Sibiro vergų darbo stovyklas... Ta programa, atsiminkime, buvo pristatyta Amerikos katalikams su graudžiu priminimu, kad trečdalis pasaulio žmonių kiekvieną vakarą eina gulėti alkani.

Tokiems dalykam vartojama Sovietai pagalba, kurios iš Amerikos gavo 687,929,000 dol.

Antras — "Amerikos pinigais, paleistais per UNRRA, buvo pagelbėta komunistai Titui nugalėti antikomunistų Michailovičių ir įmesti į kalėjimą kardinolą Stepinac. Amerikos pagalba Titui siekė 2,000,000,000 dol. vis tebe manant, kad Titas šiuos pinigus skirs alkaniem papenėti ir nuogiem pridengti..."

Nuo 1945 liepos 1 raudonoji Albanija gavo 20,444,000, raudonoji rytų Vokietija 17,339,000, raudonoji Lenkija 442,698,000, raudonoji Čekoslovakija 215,410,000. Indonezijoje Sukarno vartoja Amerijos ginklus, gautus kaip užsienio pagalbą iš Amerikos, tam, kad nukovotų antikomunistus.

"Tiem, kurie mano be jokios kritikos, kad užsienio pagalba yra mūsų moralinė pareiga, turėtų pažvelgti į tragišką Vengrijos likimą... Kada narsūs laisvės kovotojai 1956 rudenį sukilo, mūsų milžiniška užsienio pagalbos programa, kuri išdalino tiek milijardų dolerių komunistinėm vyriausybėm, nepasiektų jokios pagalbos. Bet kada Sovietų tankai įriedėjo ir sutriuškino antikomunistus, tada Amerikos užsienio pagalba vėl pasirodė scenoje ir suteikė Vengrijos atsistatčiusiems raudoniesiems diktatorium 10,166,000 dol. Kai kas galėtų pagalvoti, kad jėgos, kurios stovi anapus užsienio pagalbos, turi didžio intereso pratesti tarptautinį komunizmą".

Ar katalikai gali tokia pagalba pritarti? Tėvas G.J. Gustafson primena popiežiaus Pijaus XII išpėjimą: komunizmas yra blygybe savaime, ir niekas kas nori išgelbėti krikščionišką civilizaciją, neturėtų bendradrabiauti su juo jokiais būdais.

Siam principui būtų priešinga — sako Gustafson — jei Amerikos katalikų mokesčių pinigais būtų apmokama komunistų slaptoji policija, krikščionys gabenami į Sibiro lagerius, kovojama su antikomunistais ir įamžinama valdžioje komunistų tiranija.

Ka reiškia Amerikos Balso nutildymas Europoje?

Amerikos Balso skyrius Miunchene nuo š.m. rugsėjo 1 uždaromas. Tokia žinia verčia peržvelgti iš naujo lietuviško Amerikos Balso istoriją ir pasidaryti išvadas.

KELIAS PIRMYN

Laikas 1951. Ejo Korejos karas. Įtampa su Sovietais didelė. Patogus momentas, kad Amerika stiprintų šaltojo karo ginklą — propagandą. Ir spaudoje pranešė: "Džiugu konstatuoti, kad valstybės departamentas lietuvių klubinimus gerai suprato ir nuosirdžiai parėmė" (Darbininkas 1951).

1951 vasario 16 Amerikos Balso pirmą kartą prašė lietuvių.

Pirmuoju prabilo valstybės sekretoriaus pavaduotojas Edward Barrett, toliau Lietuvos ministeris Povilas Žadeikis ir kongresmanas Daniel Flood. Kitą dieną jau Alto ir Vliko pareižimai.

Programos kasdien truko 15 minučių.

Naujas veiksmas pirmyn — 1952. Politinis įtempimas su Sovietais tebėra didelis. Ir įtempimas viduje taip pat didelis. Artėja prezidento ir Kongreso rinkimai. Partijom reikalingas balsuotojų palankumas. Respublikonai meta išlaisvinimo šūki. Valstybės departamentas padarė dar vieną žingsnį pirmyn.

Nuo 1952 gegužės pradėjo veikti Amerikos Balso lietuviškas skyrius Miunchene.

Jam vadovavo Juozas Laučka. Lietuviai buvo patenkinti ir Amerikos vyriausybei dėkingi. Pareiškėdavo tik savo nepasitenkinimą dėl Laisvosios Europos radijo, kuriame lietuviškam balsui nebuvo vietos. Tos vietos jie taip ir niekada negavo. Tačiau tai atrodė mažesnė bėda, kada buvo Amerikos Balso dviem siuntom — iš New Yorko, paskui Washingtono ir iš Miuncheno.

Sovietai keliais atvejais protestavo prieš Amerikos Balso. Kiek jiems nebuvo tas balsas malonus, rodė rūpestingas trukdymas. Bet balsas veikė ir pasiekė, kam jis buvo skiriamas.

KELIAS ATGAL

1955 davė Ženevos dvasią. Šaltasis karas turėjo apimti. Sovietai kalbėjo prieš propagandą dos kišimasi, prieš "kurstymą". Sovietai susirado taktininkų Amerikos spaudoje. Nuskambėjo vienas kitas aštrus puolimas prieš Amerikos Balso. Vadino jo darbą naiviu, nemokėdama. Kritikai pritarė kai kas iš kongresmanų. Puolimai privedė iki Informacijos agentūros direktoriaus pakeitimo ir taip pat dvasios pakeitimo pačioje programoje. Tai jau buvo žingsnis at-

Amerikos balsas buvo galingas ginklas šaltajame kare. Nuo Ženevos konferencijos ginklas silpninamas, o dabar atitraukiamas visai iš bazių Europoje.

gal. Prisdengiant taupumo sumetimais buvo likviduoti kalbėtojai iš šalies, šalia personalo. Prisdengiant propagandos tikslumui buvo likviduota kritika Maskvos žygiams ir palikta tik "pozityvi" informacija apie Ameriką.

Kuria linkme, kokiais oficialiais argumentais buvo keičiamas A.B. programa, koki to keitimo rezultatai informuoja į Laisvę Nr. 15:

Amerikos Balsas, kuris yra "J.V. Informacijos Agentūros" dalis, yra valdinė įstaiga. Jos tikslas informuoti pasaulį apie J.V. politiką, ekonominę bei kultūrinę gyvenimą. Kadangi amerikinio gyvenimo dalį sudaro ir Amerikos lietuvių gyvenimas, tai leidžiama informuoti ir apie lietuvių veiklą, o kartu ir apie veiklą lietuvių visame laisvame pasauly. AB informacija, kaip ir kiekviena informacija, vargu gali būti atsietą nuo propagandos.

Tačiau AB pareižimai esą patyry, kad angliu BBC radijas mieliau klausomas užsienyje nei AB kaip tik dėl to, kad BBC pateikia tik grynus faktus be jokios propagandos bei polemikos. Todėl ir "Amerikos Balsas" jau kuris laikas pakeitė savo stilių ir stengiasi tik "informuoti, apie save, nesiskindamas į kitų "vidaus reikalus".

PRINCESĖ BARGARITĄ Londone sveikina Kanados ambasadorius, kai ji atvyko pietų. Princesė kalbėjosi apie savo kelionę į Kanadą.

dribsėjo namo. Ir viską užmiršo.

Tik sodžius neužmiršo. Jis pagavo: "Nerimai seniai Rimams bučiuoja", ir ėmė susiriesdami kvatoti ir vaizdžiai vaizdinti, kaip Nerimas Katrei pabučiavo ir kaip tai Katrei patiko. Sugužėjo visi į Rimus, priklykė, prilermavo ir į kitą kiemą išvirto.

Liko Rimai nustėrę. Viskas taip netikėtai atsitiko, taip seniai čia begirdėta sauvalingas juokas, jog iš pradžių tetesėjo šypstis. Tik svetimiams iš pirkiš išgužėjus, dirstelėjo į kits kitų nebeplanuojamus veidus ir visi pasileido isteringai juoktis. Juokė Rimukai, juokė Rimaičios, juokė mokanti susivaldyti, bet šiuosyk nenorinti valdytis Rimienė, juokė nepratę juoktis ir patsai senis Rimas. Juokė, dairydamię ne į savo dabar tik susigėdusią Katre, bet per langus į Nerimus.

Juokė, ir jų širdžiai lengvėjo. Lyg kas būtų garo katilo atkišęs kranaitį: be galo susipaudęs garas pūkstelejo pro kiaurynę ir šnypstė, šnypstė,

kol neliko tiek, kiek reikia. Lyg kas būtų perkūnsargi ūmai iškišęs į elektros pritvinkusį Rimų orą: sprogo, išsigriaudė ir liko gardus ozono kvapas po smarkiai audrai.

Ypačiai juokė nemokėdamas patsai Rimas. Jam baisiai patiko sodžiaus nuomonė, jog Nerimai seniai neva bučiuoja Rimams. Skaniai atkartojai, patvirtino ir, ūmai nutilęs, į šalį susisukęs, persižegnojo: taip jam pasidarė lengva; visą Nerimų neapykanta kažin kur dingo. Paslapčiomis dirstelėjo į vyrą Rimienė, suprato, kas jo širdyje darosi, pradžiugo ir taip pat paslapčiomis persižegnojo....

Į visus Rimų namus sugrįžo pirmą kartą. Užtat dabar paniuro Nerimų namai. Rimams sielojantis ar graužiantis, nebuvo taip žymu, nes tai buvo lėtų žmonių namai. Balsiakalbams Nerimams paniurus, buvo labai žymu visame sodžiuje.

Dabar Nerimukai nebėjo į Rimus iš pykčio, o Rimukai, tai jausdami, nepadorėjos. Vi-

kuo virto ta "amerikoniška" informacija Amerikos Balso lietuviškame skyriuje?

A. B. "išgryninta informacija pasidarė labai sausa.

Išskyrus tarptautinės politikos žinias, visa kita (apie 50 nuošimčių) yra gryna nuobodybė — tokios vidaus gyvenimo smulkmenos, kurios užsienio žmonėms, ypač už geležinės uždangos, nėra ir negali būti įdomios,

pvz., ilgos smulkios istorijos apie tai kas, kaip ir kodėl vyko Little Rock mieste, nuolatinis smulkmeniškasis pasakojimas apie tai, kas ką siūlo ekonominei krizei pašalinti, kas ką pasakė apie raketierius ir pan. Apie tai jau buvo rašoma ir mūsų spaudoje."

Amerikos Balsas neteko balso, prikimo. Garsesnis ir skardesnis jis išsilaukė Miunchene:

"Anksčiau, kai AB programos nebuvo taip "išgrynintos", ir lietuviškosios galėjo būti įvairesnės. Turimomis žiniomis, daugiausia buvo klausomos Miuncheno transliacijos, nes jos duodavo komentarų, susijusių su Lietuvos gyvenimu. Klausytojai jas labai mėgo. Į abiejų skyrių prašymus atsiliepi Miunchenas gauna daugybę laišku iš Lietuvos, o Vašingtonas, rodos, nieko. Miunchenas ir dabar vieną kartą į savaitę per radiją atsakinėja į korespondentų iš

Lietuvos laiškus. Iš jų matyti, kad AB klausytojų Lietuvoje yra daug ir įvairiose jos vietose, nes laiški gaunami iš visų kam pų. AB girdimas ir Sibire. Kai prof. Pakštas kartą per Miuncheno radiją pakalbėjo į Lietuvos studentus, du klausytojai atsiliepė iš Sibiro. Aplamai Miuncheno skyrius iki pastarųjų laikų buvo glaudesniame kontakte su Lietuva tiek savo programomis, tiek ir per korespondenciją.

"Lietuvos komunistinė spauda, o kartais ir radijas, neretai nervingai reaguoja į AB. Įdomu pažymėti, kad Lietuvos spaudoje neteko pastebėti reakcijos į kitų Europos kraštų (Romos, Madrido) lietuviškąs transliacijas. Lyg ir tektų daryti iš-

LENKIJOS KOMUNISTAI BIJOSI AMERIKOS VYSKUPŲ PAGALBOS

Amerikos katalikų vyskupai numatė siuntinių Lenkijos gyventojam per Lenkijos vyskupus. Drabužių ir maisto buvo skyrę už 578,000 dol. Tačiau CRS - NCWC direktorius Msgr. Swanstrom gegužės mėn. pasakė, kad Lenkijos valdžia reikalauja už tuos siuntinius miltų 40,000 dol. Direktorius išpėjo: jei Lenkijos vyriausybė ir toliau reikalauja miltų, tai siuntiniai bus atiduoti kitiem kraštam.

Lenkijos komunistai pasirinko geriau neduoti gyventojam siuntinių, kad tik vyskupų autoritetas tarp gyventojų nepakiltų. Laikraštis "7 Dni w Polsce" parašė, kad Amerikos katalikų vyskupų siuntiniai turi tikslą "nužeminti Lenkijos valdžios autoritetą... NCWC siekia ne labdaros. Tikrasis jos tikslas yra politinis... Tai yra ne kas kita kaip siekimas pasėti tarp Lenkijos gyventojų vaidus".

DIEVO MOTINOS PAVEIKSLŲ PARODA VOKIETIJOJE

Acheno mieste Vokietijoje atidaryta Dievo Motinos paveikslų paroda. Yra 154 garbiausi paveikslai. Laukiama, kad ją aplankys apie vienas milijonas kat. likų iš visos vakarų Europos. Paveikslai, skulptūros, graviūros yra čia sugabenti iš 43 religinių centrų ir įvertinti 1,400,000 dol.

vadą, kad jos mažai girdimos. Priešingu atveju būtų nesuprantamas komunistinių veiksmų reagasimas tik į AB ir abejingumas kitoms stotims."

TRAUKIMASIS IŠ BAZĖS EUROPOJE

1957 ir 1958 Chruščiovas nieko taip nepuola kaip Amerikos bazių. Tegul tik Amerika pasitraukia iš bazių, tegul pasitraukia pirmiausia iš Europos, tada bus viskas gerai. Salininkų tokiam reikalavimui randa net tarp vakariečių. Net tarp amerikiečių.

Amerika nesirengia kariuomenės iš Europos atitraukti. Bet Amerika pasidarė gundymui atitraukti propagandines jėgas iš europinių bazių. Amerikos Balso nutildymas Miunchene yra Amerikos propagandos atitraukimas iš Europos.

Tai laimėjimas už amerikiečių kurių antrasis siekimas atitraukti iš europinių bazių ir karines jėgas.

Nacių kankinė kandidatas į palaimintuosius

Vokietijos moterų katalikių mokytojų sąjunga kreipėsi į popiežių Pijų XII su iniciatyva paradedi Edith Stein beatifikacijos byla.

Edith Stein buvo žydė. 1922 perėjo į katalikybę. Tada turėjo 31 metus. Įstojo į karmeličių vienuolyną Olandijoje. 1942, kai vokiečiai užėmė Olandiją, ją suėmė kaip žydę ir išgabeno į Lenkiją. Ten dujų kameroje nužudė.

Edith Stein buvo pedagogė filosofė, ir jos raštai rado didelio atgarsio po šio karo.

PROTESTANTAI IR KATALIKAI BENDRAME FRONTE

Vokietijos katalikų diena šiemet rengiama rugpjūčio 13-17 rytų ir vakarų Berlyne. Evangelikų bažnyčių tarybos pirmininkas vyskupas Dibelis, ta proga prisimindamas, kaip 1951 katalikai parėmė evangelikų panašų suvažiavimą, kreipėsi į Berlyno evangelikus: "Atidarykite savo duris broliam ir sesim katalikam... Mūsų tėvyinės rytinėje dalyje mes stoviame bendrame fronte".

Mokytojai ir kareiviai

NATO konferencija Kopenhagoje nustatė, kad Islandija, Lichtenšteinas ir Costa Rica yra vienintelės valstybės, kur mokytojų yra daugiau nei kareivių.

Iš pradžių tačiau visi ūkio rūpesčiai pasitraukė šalin. Prieš akis testovėjo vienas: karas. Mušis, šaudysis iš šautuvų, patrankų, kulkosvaizdžių; mėtysis bombomis, badysis durtuvais, na, kaipgi čia gyvam bešilikti? Neliks, neliks!!! Ir tavo, meiluže, ir tavo, žmonele patiekėle, ir tavo, motute sengalvėle....

Niekas neatmena, kuomet bebūtų buvęs toks neramus vakaras, kaip liepos mėn. 18 d. 1914 m. Nesinorėjo eiti gulėti; bet ir likus nebuvo apie ką kalbėti. Visų galvose ir širdyse tesant vienai sąvokai — karas — ir, nieko apie jį neišmanant, tegalėjai čiaupsėti, aimnoti ar berti vienaš beprasniais žodžiais.

—Taigi matai vo, ir pasidarė... Tai kad pasidarė, tai pasidarė... Ak, tu jejem... E kas čia bebus... — Ir taip be galo!

Pagaliau nenoromis išsiskirstyta po seklyčias ir klėtis. Atgulta, bet nemigta.

(bus daugiau)

VAIZGANTAS

RIMAI IR NERIMAI

(4) Savo saviškių nebeskyrė. Bet bemiegant netikėtai užkluptas ir skaudžiai užmintas, šoko, it pablūdes iš baimės, ir griebė virstančią per jį Katre, už kur pakliuvo. Pataikė už minkštos ir skaudžiai įkando. Pasakui susigėdo ir, atsiprašyti už apsirikiimą nemokėdamas, kaltai galvą nuleidęs ir gėdingai akim delbsėdamas, nuruseno į paklėtį.

Katrė savo būdu prapliupo visu užkimusiu balsu rėkti. Eina, pasikėlusį sijoną, per sodžius, rėkia ir visiems pasakojasi, kaip jį niekur nieko, o Nerimų pilkis kapt ir įkando. —Jau tai visi Nerimai tokie, ne tik vienas jų pilkis!... —paibaigė keršydama.

Iš visų kiemų vertėsi žmonės žiūrėti retai tepasitaikancio skandalo. Būriais apstojo Katre,

šaipėsi ir net bėgo šalin. Katrei dėl patvirtinimo savo žodžių teisybės paketinus net parodyti savo popą.

Juo Katre rėkė ir skundė, juo visi jaunikliai juokė ir buvė laimingi, susilaukė naujo pavairinimo savo buities. Tad visi apniko ateinantį dėdę Mykolą ir vienu balsu ėmė pasakoti Katreš nelaimę. Nieko nesupratusi, Mykolas kreipėsi į pačią komedijos veikėją; rimtai išklauses jos nusisakymo, vis rimtai plačia kaip ližė savo plāstaka perbraukė Katrei per skaudamą vietą ir —

—Nieko, nieko! Nerimų pilkis tik pabučiavo.... Jau tokie visi Nerimai — Rimams seniai bučiuoja....

Katrei nuo to pamaloninimo tuoj geriau pasidarė. Ji šyptelėjo, pabučiavo dėdę Mykolui ranką ir, kaip niekur nieko, par-

KŪRYBOS PRIEDAS

Zenonui Ivinskui 50 metų

Tai buvo ta meta, kai vokiečiai naktį užėmė Daniją ir Norvegiją. Mes, jaunučiai studentai, stovėjome prie žemėlapių, ieškodami laikraščiuose minimų vietovardžių, kai auditorijon įsiveržė prof. Zenonas Ivinskis. Taip, tai turi būti Lietuvos istorijos paskaita, o mes dabar neramūs stovynuojame ties žemėlapiu.

Profesorių padėjo ant katedros storulį portfelį, kurį juokais apibūdindavom "prikimštas kaip karvės pilvas", prisigrūdo ir jis prie žemėlapių ir tuoj parodė ieškomas vietas.

—Dabar prašau sėsti! Darbas lieka darbu. O dėl išsikėlimo ir dėl visų karų galiu pasakyti, kad laimės teisybė, — tarė profesorius ir tuoj atvertė savo užrašus. Kalbėjo jis kaip paprastai labai greitai ir labai garsiai. Jei langai pravirę, tai ir į kitas auditorijas nuėjo Lietuvos istorijos mokslas. Po paskaitos jis vėl griebė savo storulį portfelį ir auditorijos duryse pradėjo kalbas su studentais. Kol pasiekė profesoriumą, pakalbėjo bent su dešimčia, visus vadindamas vardais, plodamas per petį.

Toks išliko prof. Zenono Ivinskio prisiminimas iš Kauno dienų. Nepaprasta energija, dinamizmas, gilus savo dalyko žinojimas ir kartu didelė bičiulystė visiems, kurie atsiduria jo aplinkoje.

Vėliau teko dar arčiau pažinti šį visų mėgstamą ir mylimą profesorių. Jis skaitė paskaitas ir Vilniaus universitete. Ir čia su savo dideliu portfelium, žengdamas plačiais žingsniais, jis labai tiko prie senų universiteto koridorių ir auditorijų. Lyg būtų Simonas Daukantas pasivaidėjęs, skleidamas gyvą Lietuvos praeitį, keldamas visų nuotaikas sunkiuose laikuose, skatindamas iš "praetis semtis stiprybės". Ir čia, okupacijų metais, jis buvo profesorius ir drauge bičiulis.

Jo paskaitose būdavo iki 400 studentų. Auditorija didelė, perkimšta. Katedra pastatyta ant paukštinių. Ir kai jis įeiną, katedrą sūkteli lyg kokią dėžutę, tuoj atidaro savo portfelį. Tada kalba. Jis tiek turi daug istorinių žinių ir taip nori kuo greičiau viską perduoti, kad skuba kaip įmanydamas. Paprastai jis nėra iš tyliakalbių, o atsistojęs prie katedros, jis balsą sustiprina. Taip didžiulė auditorija net dreba. Galį jį girdėti tokiam koridoriuje ir iš tolo atspėti, kur prof. Zenonas skaito paskaitą.

Kartą studentai padėjo jam raštelį ant katedros ir prašė kalbėti rečiau ir tyliau. Profesorius su šypsena pažadėjo "pasitaisyti iš savo klaidų". Pradžioje kokią dešimtį minučių tikrai kalbėjo ne taip garsiai

PROF. ZENONAS IVINSKIS

ir ne taip greitai. Bet kur pilnas entuziazmo susilaikys, kai tiek miščių galvoje ir tiek daug ugnies širdyje! Greit jis užmiršo studentų prašymą ir dar su didesniu tempu ir garsu pyškino savo paskaitą.

Vėliau n. es susitikome Vokietijoje

ir teko iš arti stebėti, kaip jis dirba. Teko lankyti jo mažytį kambarį Romoje, matyti jo archyvus, iš kurių renka medžiagą Lietuvos istorijai.

Neišdildoma išpūdį padarė Romos vaizdas. Toje senoviskoje panoramoje, lyg ir Vilniuje, jis buvo lyg savas, lyg gyva senovės dvasia, kuri moka skleistis preitį, aiškinti, mieliai ir uoliai patarnauti.

Jo kambarys buvo mažytis su marmuro grindimis ir drėgnas. Reikėjo valios ir pasišventimo gyventi tokiose sąlygose ir tiek dirbti. Bet tuos abu dalykus—valią ir pasišventimą—profesorius turi. Jis panašus į viduramžių vienuolį asketą, kuris visa atiduoda savo mokslui. Mokslas, mokslas ir daugiau nieko nebuvo jo kambaryje. Visur atskleistas knygos. Kai kur net apkulkejusios. Ir nemėgink jų paliesti, tuoj jis užtrenks stiprių balsu. Atrodo, kad kambaryje tvarkos nėra, nes kartais knygos kaip malkos sukrautos, dėžutėse suverstos ištraukos, filmos. Bet tik prisiminti, paprašyk ką nors, beregint jis ištrauks ir paties ant stalo.

Stalas irgi retenybė. Jį apkloja laikraščiai ir nuolat ant jo rašo. Kai lapas pamelsta nuo rašalo, kai ten begalės vardų ir datų, jis vėl pakeičia popierių.

Kelias nepaprastai anksti ir tuoj išleiką į miestą. Vatikano archyvas atidaro 8 valandą, o prof. Ivinskis penkiolika minučių prieš atidarymą jau stovi prie durų.

Galį sugesti archyvo laikrodžiai, iš prof. Ivinskio pasirodymo visi žino, kad dabar penkiolika minučių prieš aštuonias.

Ten jis palaukia, skaitydamas knygas, kurių glėbį visada nešiojasi portfelyje. Patekęs vi-

dun, jis šnioksdamas griebiasi darbo.

Pažįsta jį ten visi, ne tik monsignorai vedėjai, bet ir kiti archyvų tyrinėtojai. Tai "Lituanus", "profesore"! Ir visus stebina jo begalinė energija, dinamizmas.

Kai jis išsiritą vidurdienio kaitroje į gatvę, ir čia Ivinskis pasilieka Ivinskiu. Šimtai pažįstamų italų, paprastų ir garsių žmonių, kurie iš toli jam šaukia itališkai "Sveikas, profesoriau". Kol jis pereina gatvę iki tramvajaus, pasižneka su dešimtimis, paploja per petį.

Jis visada apsiirėngęs kukliai. Apdaras jo nevaržo ir nemažina. Niekada neturėjo laiko domėtis savo išore ir, kaip jis sako, tai ir netinka rimtam mokslininkui. Tada matėm jį su UNNROs dovanotais batais, kurių paduose buvo prikaltas daugybė vinių. Kai skubėdamas brūkštelė per grindinį, taip ir lekia kibirkštys.

Kas tik patenka į Romą, visi turi su juo susidurti. Vieni jį aplanko, o pas kitus jis pats atskuba, siūlydamas savo patarnavimus. Nors ir apverstas knygom, darbais, rūpesčiais, bet jis kiekvieną mieliai važinėja po miestą ir paaiškina "iš pieties". Vargiai kuris seniausias Romos gidas tiek žino, kiek profesorius. Apropy? ne tik muziejus, archyvus, bet užves ir į įdomią kavinę pailsėti. Todėl nenuoostabu, kad profesorių Zenonį, kaip jį vadina artimieji Romos lietuviai, visi pažįsta ir visi pamėgsta. Ir visi stebis jo didelė energija ir nesupranta, kada jis miega, kai tiek daug dirba.

O darbo jis turi. Prof. Ivinskis ne iš tų, kuris pamazėl kilnot senus archyvų popierius. Jis eina lyg audra, viskuo domėdamasis, visur dalyvaudamas.

Taip šimtai darbų jam atitenka. Ir jis jų nesikrato. Lyg begalinė darbo mašina jis ritasi pirmyn, tyrinėdamas archyvus, rinkdamas Lietuvos istorijai medžiagą, rašydamas Lietuvos Enciklopedijai straipsnius, uoliai dalyvaudamas spaudoje, mokslinėse draugijose (ir net tarptautinėse), sutikdamas ir palydėdamas lietuvius, kurie atvyksta į Romą. Jam gyva ir praeitis ir dabartis. Visur jis dalyvauja ir visur pareiškia savo nuomonę. Pareiškia taip, kad ir didžiausio priešai negali ant jo pykti;

o darbo jis turi. Prof. Ivinskis ne iš tų, kuris pamazėl kilnot senus archyvų popierius. Jis eina lyg audra, viskuo domėdamasis, visur dalyvaudamas.

Taip šimtai darbų jam atitenka. Ir jis jų nesikrato. Lyg begalinė darbo mašina jis ritasi pirmyn, tyrinėdamas archyvus, rinkdamas Lietuvos istorijai medžiagą, rašydamas Lietuvos Enciklopedijai straipsnius, uoliai dalyvaudamas spaudoje, mokslinėse draugijose (ir net tarptautinėse), sutikdamas ir palydėdamas lietuvius, kurie atvyksta į Romą. Jam gyva ir praeitis ir dabartis. Visur jis dalyvauja ir visur pareiškia savo nuomonę. Pareiškia taip, kad ir didžiausio priešai negali ant jo pykti;

LIETUVIŠKOS vestuvės, dail. A. Dargio paveikslas.

turi pasidaryti bičiuliu, nes ir jis kitų pažūras gerbia.

Taip didelėje skuboje ir darbuose šisai energingas žemaitis šiemet, gegužės 25, atšventė 50 metų sukaktį.

Jo darbams apžvelgti reikėtų prirašyti daugel puslapių. Kas norėtų plačiau susipažinti, ką jis yra nuveikęs, gali rasti Lietuvių Enciklopedijoje. Ten bus ilgiausia eilė jo studijinių straipsnių, knygų.

Iš visų jo darbų didžiausiu reikia laikyti jo pastangas iširti Romos archyvus, kurie dar lietuvių istorikų buvo beveik nepalieti, išgriebti tai, kas yra galima, ir sukrauti medžiagą a teities istorikams. Tai sunkus ir toks reikalingas darbas. Jis lyg koks "mainerys" leidžiasi į praeitį ir ištraukia ne anglį, bet gryniausias, brangiausias medžiagą Lietuvos istorijai.

Prieš metus profesorius vedė Anglijos lietuvių Pauliną ir dabar jau turi butelį, kur dirba su dar didesniu pakilumu. Tad ir linkime mielam profesoriumi taip nenuilstamai trūsti mūsų istorijai labai.

P. Jurkus

PROFESORIŲ LEONĄ KARSAVINĄ PRISIMINUS

Ne taip seniai laikraščiuose pasklido žinia, kad Sibire mirė prof. Leonas Karsavinas. Nors jis ir buvo rusas, bet buvo sutapęs su Lietuva, ją pamilęs, tad verta nors trumpai prisiminti šią įdomią asmenybę.

Prof. Leonas Karsavinas Lietuvon pateko tuomet, kai Kauno universitetas rinko profesorius. Buvo jis pasitraukęs iš komunistinės Rusijos ir gyveno Prancūzijoje. Kvietimą jis priėmė ir pasižadėjo per porą metų išmokyti lietuviškai.

Pradžioje dėstė rusiškai ir savo pažadą ištesėjo — jis išmoko visai gerai lietuviškai. Kalbėdavo be klaidų, naudodavo naujadarus žodžius filosofijos, istorijos terminijai išreikšti. Žinoma, akcentas liko kiek slaviškas. Dėstė jis įvairius istorinius dalykus humanitarinių mokslų fakultete Kaune ir vėliau Vilniuje.

Prof. Leonas Karsavinas buvo iš tų žmonių, kurie savo asmenybe darė įtakos studen-

tams, savo paskaitas sutraukdavo nemažą būrį. Miečiai jis buvo kviečiamas ir į studentų parengimus dėl savo bičiulystės, paprastumo ir dėntelmeniško.

Lietuviškai jis parašė didelį šešių tomų veikalą "Europos kultūros istorija". Humanitarinių mokslų fakultetas dar buvo išleidęs dvi jo knygas rusiškai "Poemą apie meilę" ir "Poemą apie mirtį". Savo raštuose Karsavinas buvo samonkas ir nuobodus, tačiau visai kitoks buvo savo paskaitose. Tad gyvo jo žodžio pasiklausyti eidavo studentai.

Jis visada atėidavo punktualiai ir 15 minučių skirdavo pokalbiams apie aktualijas. Čia jis išdėstydavo savo pažūras į bėgančius politikos momentus ir tada skaitydavo paskaitą. Viską buvo pasirašęs. Bet jo mintys dažnai šokdavo į šalį, ir tada jis pasakodavo. Šie įtarpai buvo įdomiausi. Tai buvo anekdotai, įvairios citatos iš didžiųjų rašytojų, jo kelionės nuotykių.

Vokiečių okupacijos metu skaitė epizodinį kursą apie valdžios formas Europoje. Galė priėjo ir prie Mussolinio, Hitlerio ir Stalino. Ir čia, gloslydamas savo barzdą, šypsodamas, jis pranašavo, kad pirmasis grius Mussolini, paskui Hitleris ir vėliausiai Stalinas. Jis paskaitose nesigailėjo aštrūs kritikos diktatūrom. Kai studentai klausdavo, ar jis nesibijo taip kritikuoti vokiečių režimo, jis atsakydavo: O ką jie man seniai padarys!

Zvelgdamas į Europos ateitį, jis dėstė tokią teoriją: Europa po karų vėl virs žemės ūkio kraštu. Visą pramonę turės Amerika savo rankose. Ji gamins prekes ir jas pristatys Europon, ji žais beisbolą, o

Prof. Karsavinas jau prieš I pas. karą profesoriavo Rusijoje. Jo sesuo buvo garsi balerina, vėliau šokusi Londone. Dažnai jis juokais prisimindavo, kad galima išgarsėti net ir tokiu dailtu, kaip šokiu. Jo sesuo esanti patekusi į visas enciklopedijas. Buvo aukštos kultūros, mandagus ir mielas, labai humaniškas ir visiems draugiškas, visus stebino savo išsilavinimu, kalbų mokėjimu.

A. D.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● Dail. K. Žoromskis surengė savo kūrinių parodą Cape Cod, Mass., p.p. Lušų viloje. Paroda tęsis per visą vasarą. Šiuo metu dail. K. Žoromskis savo studijoje New Yorke daug dirba, piešdamas naujus paveikslus.

● Skulpt. V. Kašuba daro studijas pranciškonų vienuolynui Kennebunkporte. Šią vasarą pastatytas arch. J. Muloko suprojektuotas pastatas, kuriame bus visa 14 Kryžiaus kelių stočių. Šių stočių reljefinius paveikslus ir daro skulptorius V. Kašuba. Darbas numatomas baigti dar šiais metais.

● Dail. V. Vizgirda daro vitražą šv. Petro ir Povilo bažnyčiai Bostone. Dailininkas vitražą patį suprojektuos ir išpildys.

● Kun. Stasys Yla, grįžęs iš Romos, kur atsidėjęs rinko medžiagą Šiluvos istorijai, šiuo metu spaudai ruošia nedidelę knygėlę apie Šiluvą, kurią išleis kun. M. Kemežis, Elizabetho, N. J., liet. parapijos klebonas. Didžioji monografija reikalauja dar darbo, ir jos parengimas užtruks ilgesnį laiką.

● Aidų žurnalo pirmasis rudens numeris bus iliustruotas dail. Arbit Blato kūriniiais. Šis iš Lietuvos kilęs dailininkas, pagarsėjęs meno pasaulyje, turįs savo studiją New Yorke, šiemet sulaukė 50 metų.

● Pasaulio lietuvių seimo metu bus dailės paroda Riverside muzėjuje. Tikime, kad kilę nesutarimai tarp dailininkų realistų ir modernistų išsispres gerai ir parodoje dalyvaus kuo daugiau dailininkų su geriausia savo kūriniiais.

● Jaunimo literatūros konkursą yra paskelbęs Akademikinis Skautų Sąjūdis. Skiriamos

mes, europiečiai, arsime žemelę ir mokysimės. Tada sužydės didysis Europos mokslas ir menas.

Lietuvą jis buvo pamilęs ir dažnai sakydavo, kad jis daug rašo lietuviams. Lietuva prisikels iš vargo, ir jo raštus skaitys.

Jis buvo pravoslavas ir dažnai paskaitose kritikuodavo Romos bažnyčią. Kritikuodavo su meile ir prašydavo studentų, kad jam atsikirstų. Bet kas stots į grumtynes su profesoriu. Tačiau jis buvo atviras Romos katalikų bažnyčiai, nes garbino du šventuosius: Joną nuo Kryžiaus ir Pranciškų Asyžietį. Dažnai ispaniškai deklamuodavo šv. Jono nuo Kryžiaus sonetus, mintinai ci tuodavo jo rašto ištraukas. O kalbėdamas apie šv. Pranciškų, net ašarą nubraukdavo iš susijaudinimo. Tada pakilia dvasia itališkai deklamuodavo jo "Saulės giesmę".

Tai ir privedė jį prie savotiškos mistikos, kuriai jis buvo visą laiką palinkęs. Trentyje, Sibire, kartu vargdamas su lietuviiais, jis rašė mistinius eilėraščius ir prieš pat mirtį perėjo į katalikus, nes jo dvasinis kelias jau seniai buvo paruoštas. Paskutinį patarnavimą jam suteikė lietuvis kunigas.

Prof. Karsavinas jau prieš I pas. karą profesoriavo Rusijoje. Jo sesuo buvo garsi balerina, vėliau šokusi Londone. Dažnai jis juokais prisimindavo, kad galima išgarsėti net ir tokiu dailtu, kaip šokiu. Jo sesuo esanti patekusi į visas enciklopedijas. Buvo aukštos kultūros, mandagus ir mielas, labai humaniškas ir visiems draugiškas, visus stebino savo išsilavinimu, kalbų mokėjimu.

A. D.

Sommerset Maugham paskutinė knyga

Sommerset Maugham priklauso moderniesiems rašytojams. Jis anglas. Pradžioje buvo gydytojas, vėliau už savo knygas uždirbo milijonus. Šie met jam suejo 84 metai amžiaus.

Dabar gyvena Prancūzijos Rivieroje, tarp Monaco ir Nizos. Čia anksčiau atvykdavo praleisti vasarą, dabar, gydytojų patartas, nuolatos apsigyveno. Nors ir sulaukė gilios senatvės, bet jis dirba visą laiką ir neseniai baigė paskutinę knygą, kurią pavadino "Point of View".

Kūrybai jis atidavė per 50 metų ir šia knyga nori ją

baigti. Sakosi daugiau neberašysias, nes esąs pavargęs ir nebeturįs fantazijos. Tikrumoje jo rankos yra palietus reumato, sunku jam net plunksną apimti.

Tačiau jis turi dar daug energijos, dar daug planų jo galvoje. Jis turi didelius sodus, pilnus gėlių ir kaktusų. Keletą mėnesių nori skirti sodams, o paskui mano leistas į kelionę. Galvoja aplankyti vidurinius ir tolimuosius rytus ir pasidairyti pasaulyje. Nors ir didelis jo amžius, — daugelis, sulaukę tokių metų, nieko nebeišgali, — bet jis juda. Tad manoma, kad, grįžęs iš kelionės, jis vėl rašys.

Pas Punsko lietuvius

Salomėja Narkeliūnaitė, grįžusi iš Lenkijos, pasakoja apie Punsko lietuvių gyvenimą ir jų vargus

Punksas — tai mažas miestelis Lenkijoje prie okupuotos Lietuvos sienos. Bet jį mes žinome, nes iš ten ateina ne vienas laiškas į Ameriką, o iš čia plaukia siuntiniai, knygos, geri paguodos žodžiai. Toje apylinkėje yra apie 3,000 lietuvių, lenkų — 1,000. Priklausau Suvalkų apskrčiai, kurioje gyvena apie 10,000 lietuvių.

Žinome, kad ten susikūrė Lietuvių Kultūros draugija, apjungianti visus Lenkijos lietuvius; prisimename, kad neseniai žmonės nemaža triukšmavo, kol pasiskyrė lietuvių kleboną. Bet vis dėl to tas kraštas mum yra tolimas ir mažai pažįstamas. Dabar jį mum priartinio Salomėja Narkeliūnaitė, kuri birželio gale ten lankėsi, susipažino su Punsko lietuvių gyvenimu ir nūnai, grįžusi į Brooklyną, liepos 9 Balfo centrinėje įstaigoje pasakojosi savo išpūdžius svečiam, kuriuos sukviėtė Balfo reikalų vedėjas kun. L. Jankuš.

Zemėlapias

Savo pasakojimus S. Narkeliūnaitė pradėjo, ištiesdamas Lenkijos ir Lietuvos dabartinis žemėlapius, kur nužymėtos visos sienos, administraciniai padalinimai. Pirštu ji vedė kelią iš Varšuvos į Punską, kur nuvažiavo birželio 19, palydėta Samaniūtės - Otremskienės. Tai jau yra pasienio zona, ir buvo daug kalbų, ar nereikia kokio specialaus leidimo. Bet ji nežūrėjo nieko - važiavo tiesiai nesiklausiusi, nes duotoji viza nenurodė, kad negalima lankyti pasienio zonos.

Pasiekė Trakiškių stotį, iš kur į Punską dar buvo apie trejetą kilometrų. Ten gį rado kelius blogus, duobėtus, giliai užmirštą provinciją ir plačiai sklindantį gandą, kad turi iš Amerikos atvažiuoti kažkokia lietuvaite. Tais gandais niekas netikėjo: negi kas atvažiuos iš tiek toli į pasaulio kampą!

Tačiau, išvydę šią lietuvaite iš Amerikos, visi didžiai nustebė ir jos pažiūrėti ėjo iš tolimiausių kaimų, surengė priėmimą, pasikvietė ir valdžios atstovus — apskrities viršininką, partijos sekretorių ir kitus pareigūnus.

Punsko miestelis

Patsai Punksas yra mažas provincijos miestelis, bažnytkaimis, kuris turi bažnyčią ir mokyklą. Žmonės gyvena kaimuose. Daugumoje jie ūkininkai. Kolchozų nėra. Jie čia gyvena nuo seno. Dar prieš antrąjį pasaulinį karą jie valdė tą pačią žemelę, kurioje ir dabar triūšia. S. Narkeliūnaitėi buvo pro-

gos aplankyti daugel kaimų, užėiti pas ūkininkus ir su jais pasikalbėti. Gyvenimas apskritai yra vargingas, daug skurdo, nes trūksta pinigų. Uždarbiai maži, o prekės brangios. Pavz. už dviratį reikia mokėti apie 1,500 zolotų, o tokią sumą uždirbti tegali tik per du mėnesius. Jei nori nusipirkti kostiumą, irgi reikia atiduoti dviejų mėnesių pajamas. Taip daugelis vos vos suveda galą su galu, negalėdami remontuoti savo pastatų, įsigyti kokios mašinos ūkiui.

Kultūros namai

Viso ko centras yra Lietuvių Kultūros draugija ir jos namai, kur yra salė ir du kambariai. Ten susirenka jaunimas savo pramogoms, ten vyksta ir visi renginiai. Kultūros namus išlaiko valdžia. Tai kultūros draugijai jį nuvežė Brooklyno lietuvių padovanotą rašomąją mašinėlę.

SALOMEJA NARKELIŪNAITĖ ištydanti Punsko lietuvius su gėlėmis.

Lietuviška mokykla

Čia veikia ir lietuviška vidurinė mokykla, kuri yra sujungta su lenkų mokykla. Jos direktorius yra lenkas. Prieš karą jis buvęs šovinistas, lietuvių nemėgęs. Dabar yra tolerantas mo ka lietuviškai ir nedaro jokių kliūčių mokytis lietuviškai. Apie šią mokyklą esame daug girdėję. Ji veikia keliuose privačiuose ūkininkų namuose. Svarbiausias jos rūpestis — tai vadovėlių trūkumas. Du vadovėlius pasisekė vietoje išleisti. Dalis įvežama iš Lietuvos, kiti atsiųsti iš Amerikos. Mokytojų nestinga. Kai kurie jų buvo nusiųsti net į Lietuvą į specialius mokytojų kursus.

Tuo metu, kai iankėsi S. Narkeliūnaitė, buvo mokyklos užbaigimo iškilmės, kuriose ir ji dalyvavo ir buvo apdovanota gėlėmis.

Lietuviška klebonija

Anksčiau čia buvo lenkas kunigas, bet lietuviams po ilgesnių kovų pasisekė išsikvoti lietuvių kleboną. Jis kilęs iš tos pačios apylinkės, gerai pažįsta vietos gyventojus. Taip pat ir vikaras vietinis lietuvis.

S. Narkeliūnaitė aplankė ir kleboniją. Tuo metu vyko lenkų šventinimas. Klebonas važiavo į kaimus, ten laikė pamaldas. Valdžia kokių trukdymų nedaro, tik reikia iš anksto pranešti milicijai, kur ir kada važiuoja laukų šventinti.

Sekmadienį buvo lietuviškoje pamaldose. Čia susirenka žmonės kaip Lietuvoje su šventadienio nuotaika. Bažnyčioje giedama lietuviškai, — yra geras parapijos choras, — pamokslas sakomas lietuviškai.

Po pamaldų paskui vyksta pokalbiai prie šventoriaus, kur išstatomos lietuviškos knygos nusipirkti.

Lenkų pareigūnai

Atvykusi į Punską, turėjo užsiregistruoti milicijoje. Si nieko nesakė ir nenustebo, kad jį iš Amerikos. Milicija ir kiti valdininkai lenkai. Tik vėliau, pasukutinę dieną, prieš išvažiuojant, prisistatė iš pasienio sargybos ir reikė pretenzijų, kodėl ji neuzsiregistravusi jų skyriuje, nes tai pasienio zona. Tačiau ir jie nieko nebesakė, nes S. Narkeliūnaitė po kelių valandų jau turėjo grįžti į Varšuvą.

Vos atkeliavus į Punską, vietos lietuvių surengė sutikimą Kultūros namuose, kur susirinko žmonių iš visų apylinkių. Pasikvietė ir Suvalkų apskrities viršininką (storastą) ir kitus pareigūnus. Viešnią pasodino tarp pareigūnų, ir jį vaišino amerikietiškomis cigaretėmis, klausinėjo, kaip lenkų pareigūnai žiūri į lietuvius. Apskrities viršininkas, kilęs iš tos pačios apylinkės, buvo labai palankus lietuviams, nes jie išrinkę jį viršininku.

Pūsdamai amerikoniškus dūmus, jie labiausiai teiravosi apie gyvenimą Amerikoje, apie darbininkus. Taip pat pasisakė ir dėl siuntinių iš Amerikos. Jų nuomone, — būtų kur kas geriau, jei Amerikos lietuvių remtų Punsko lietuvius kolektyviai, įtaisytų pavyzdžiui elektros laidus. Tada Punksas turėtų elektrą. Kai S. Narkeliūnaitė pasitebėjo, kam tie laidai priklausys, jie atsakė: "Žinoma, valdžiai!" Tokiu atveju valdžia gali daryti, ką tik nori, gali tuos laidus vėliau nukabinti ir perkelti į kitą vietą.

Kilometras nuo Lietuvos sienos

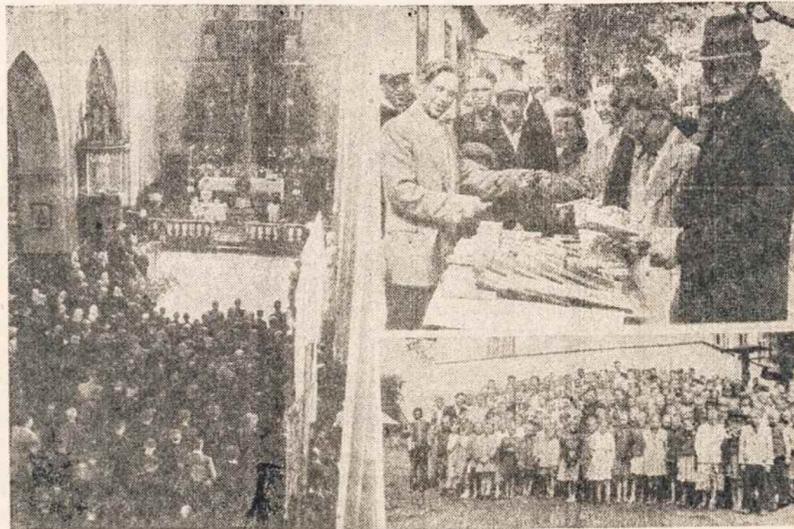
Vos atsidūrusi Punske, ji iš vieno išgirdo nusiskundimą, kad kiekvienas atvykęs vis klausia: ar toli Lietuvos siena. Ji nepakartojė to klausimo, bet vėliau buvo progos prie jo prieiti iš kitos pusės.

Kai ją važinėjo po kaimus ir ūkininkus, ji kartą paklausė: ar galima perbėgti iš čia į Lietuvos pusę?

—Negalima! Niekas Lenkijos sienos nesaujo, nes niekas į ten nebėga. Tik sovietai saugo Lietuvos pasienį.

Aiškintojas pradėjo rodyti. Jie buvo tik per kilometrą nuo Lietuvos sienos. Tolumoje matėsi Lietuvos laukai su sargybų bokštais. Pasienyje yra iš abiejų pusių spygliuotų vietų tvora, jų tarpe griovys. Lietuvos pusėje eina trys sargybų linijos.

Niekas iš Lenkijos ir nenori bėgti į Lietuvą, kur gyvenimas daug sunkesnis. Nuvažiuoti gali tik labai svarbiu reikalu, gaudami leidimus iš valdžios. Anksčiau tuos leidimus duodavo lengviau, dabar esą nemaža suvaržymų.

PUNSKO LIETUVIAI. Kairėje pamaldos lietuvių bažnyčioje, viršuje — parduodamos lietuviškos knygos, apačioje — lietuviškos mokyklos mokiniai, baigę mokslo metus, Nuotraukos darytos S. Narkeliūnaitės, lankant Punsko lietuvius.

Vidaus reikalų ministerijoje

Atvykus į Varšuvą, jai susidarė galimybės pasimatyti su direktoriumi, kuris tvarko mažumų reikalus Lenkijoje. Jo įstaiga priklauso vidaus reikalų ministerijai. Direktorius senyvas žmogus, gerai pažįstas lietuvių reikalus, buvęs net Punske, išsikalbėjo gana ilgai ir nušvietė, kaip lenkai žiūri į Lietuvius.

Visoje dabartinėje Lenkijoje esą 600.000 mažumų. Lietuvių esą apie 15.000, bet jie ir slovakai sudarą daugiausia vargą. Lietuviai nesiskaito visai su vietine valdžia. Jeigu kas nutinka, juoj kreipiasi į centrą; žinoma, vietinė valdžia esanti tuo nepatenkinta. Visi laikosi labai vieningai ir taip pat visai nesiskaito su dabartine Lenkijos pa dėtimi. Buvo norėta išleisti lietuvišką laikraštį. (Tokius laikraščius turi ir kitos mažumos Lenkijoje). Lietuviai pastatė savo redaktorių kandidatus, kurie

nebuvo valdžiai priimtini. Kai valdžia pasiūlė savuosius kandidatus, nepriėmė lietuvių ir paaiškino, kad esą geriau būti be laikraščio, nei skaityti spaudą, kuri jiems nepatinka.

Lietuvių komunistų dabar nėra. Anksčiau buvę keli, bet jie atnešė partijos knygetes ir grąžinę, sakydami: mes visai negalime pasirodyti lietuvių tarpe. Vietiniai lietuvių daro toki spaudimą, kad neįmanoma būti komunistu.

Komunistinė valdžia, duodama daugiau teisių mažumom, ypač skaitosi su lietuviams. Kaip direktorius sakė, jei kartais įvyksta muštynės tarp lenko ir lietuvių, lietuvių taip užliar-muoja, kad iš muštynių padaro tautinės diskriminacijos klausimą. Centrinė valdžia stengiasi tokius išsiskokimus užbaigti vietiniais pavojais nebuvo ir jį lėktuvu laimingai išskrido iš Lenkijos į Belgiją, kur apžiūrėjo pasaulinę parodą, o iš ten grįžo į New Yorką.

Varšuvos lietuvių

Varšuvoje gyvena nemaža lietuvių, atvažiuosius iš Lietuvos. Jie tačiau nenori pasirodyti viešumoje. Bijosi. Tad ir Varšuvos lietuvių draugija silpnai veikia.

Bendros pastabos

Tiek Varšuvoje, tiek kitur yra nemaža prekių, bet žmonėms trūksta pinigų, tai mažai jų ir perka. Visi laukia pagalbos iš Amerikos ir visokiais būdais medžioja dolerius. Rusų kariuomenės niekur nematyti, bet vietiniai gyventojai juokiasi, kad jų esą daug paslėptų krašte.

Esant jai Poznanėje, kilo mieste gandas, kad dingęs Gomula. Jai įvarė nemaža baimės: ar begalės išvažiuoti, jei pasikeis vyriausybė. Tuoj griebėsi klausyti užsienio radijo. Tačiau jokia pavojaus nebuvo ir jį lėktuvu laimingai išskrido iš Lenkijos į Belgiją, kur apžiūrėjo pasaulinę parodą, o iš ten grįžo į New Yorką.

Jaunimo stovykloje prie

Detroito jau stovyklauja jaunimas. Stovyklos šventė ir krikštynos bus liepos 27. Tada laimėjimams bus leidžiama lietuvių dailinukų dovanoti paveikslai. Šiomet stovykloje įrengtas knygynėlis, lietuviškų knygų skaitymas įtrauktas ir į stovyklaujančių programą. Knygynėlį įrengė Detroito ateitininkai sendraugiai.

Ieškomi

Jurkavičius Jonas, s. Jono, Sepkaurka Vincas, S. Vinco, Sosnickas Juozas, Jurkavičienė Bronislava, d. s. Stasio, Rožeraiškieinė Ole d. Aleksandro. Visi gyvena Chicagoje, Ill., ieško jų sesuo ir teta Stasė Līpaskaitė Zultanskienė, anksčiau gyvenusi Akmenėje, dabar gyvenanti Papilėje. Be to, ieškomas Antanas Jurevičiaus gyvenęs Bostone, ieško Elena Dausienė (Macaite) iš Papilės. Jie patys, arba kas apie juos žino, prašom atsiliepti šiuo adresu: Anna Urbonienė-Sivickaitė, 620 Washington Ave., Waterbury, 8, Conn.

Emilija Simanavičiūtė, kilusi iš Marviankos Kaune. Ieško Ona Simanavičiūtė-Buvidas, duk-tė Marijonos Jackevičiūtės ir Antano Simanavičiaus, kilusių iš Marviankos Kaune. Rašyti: Ona Buvidas, 121 No. 5 St., Brooklyn 11, N.Y.

VENEZUELOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Dr. Irena Babianskaitė-Šeputienė, pirmoji iš keturių čia esančių lietuvių gydytojų, su pasisekimu baigė laikyti Caracas valstybiniam universitete medicinos egzaminus ir taip nostrifikavo savo diplomą.

Dr. Šeputienė gimė 1916 m. Kaukaze, mediciną baigė Vytauto Didžiojo universitete Kaune. 1948 kartu su savo šeima motina, vyrų ir sūneliu atvyko į Venezuelą. Iki šiol nors ir dirbo savo srityje, bet kaip ir kiti ne Venezueloje diplomuoti gydytojai geros vietos užimti negalėjo ir neturėjo teisės atidaryti savo klinikos.

Dabar dr. Šeputienė apsigyveno Caracas, jau gavo gerą vietą, o netrukus mano atidaryti net savo kliniką.

Caracas lietuvių kolonija džiaugiasi savo daktarės geru pasisekimu, tuo labiau, kad jįnai iš pat pirmųjų dienų pasirodė ne tik kaip gabi gydytoja, bet ir labai nuosirdi nelaimės ištiktiems savo tautiečiams. Tokio pat gero pasisekimo linkme ir kitiems lietuvių kolonijos gydytojams.

Lietuvių Bendruomenė Venezueloje praėda atgimti. Vienin-gai išrinkta nauja centro valdyba ir du atstovai į PL seimą — Jurgis Bieliūnas ir Leonas Staškevičius.

Kun. A. Perkumas stropiai ruošiasi penktai berniukų vasa-

DR. IRENA BABIANSKAITE-ŠEPUTIENE

ros stovyklai, kuriai dabar ieško aukų ir padėjėjų.

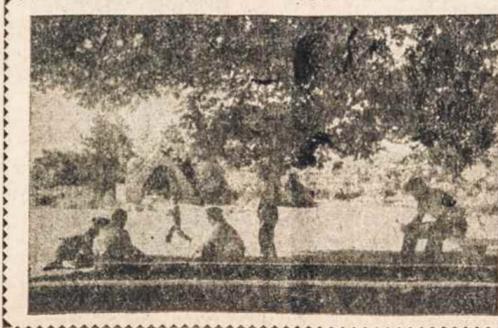
PADEKA

Nuosirdžiai dėkoju kun. Antanui Perkumui už suteiktą man visokeriopą pagalbą tuo metu, kai nostrifikavau savo medicinos diplomą Caracas universitete.

Jis visada rūpinasi savo tautiečiais ir daug kartų padėjo mano šeimai sunkioje padėty. Už tai jam esu dėkinga.

Dr. Irena Babianskaitė-Šeputienė

Caracas, 1958.VI.17.

Vasaros karščiai, miestų dulkės ir bendras nuovargis kiekvienais metais verčia poilsio ieškančius žmones vykti į atostogų kraštą — Maine.

Ir į pranciškonų vasarvietę daug lietuvių suplaukia pavaruoti. Taigi, ir šiais metais laukiame mūsų mielųjų prietelių ir visų lietuvių atvykstant prie Atlanto pasimaudyti ir atsigavinti. Kadangi nedaug vietų turime, prašome iš anksto rezervuotiis kambarius, rašant šiuo adresu:

PRANCISCAN MONASTERY,
Kennebunkport, Maine

Vasarvietė veikia nuo birželio 15 iki rugpjūčio 20

IŠ VISUR

● Nukryžiuotojo Jėzaus seserų vienuolija išsirinko naują vadovybę: Motina išrinkta sesuo Cicilija, buvusi mokyklos vedėja Bostone, dabar mokytoja įvykusi Lawrence prel. P. Juro įkurtoje mokykloje; padėjėja — sesuo Elzbieta; pata-rėjos — buvusi vienuolyno motina Annunciata, sesuo Doloroza, sesuo Karmelita.

● Putname liepos 27 rengiama lietuvių susiartinimo šventė. Bus pamaldos 11 val., pamokslą pasakys Norwich vyskupas Bernard Flanagan, 4:30 — jubilėjinės 15-tosios mergaičių stovyklos užbaigimo programa. Kviečiami visi apylin-kės lietuvių dalyvauti Nekalto Pr. seserų tradicinėje šventėje.

● Moksleivių ateitininkų rytų apygardos vasaros stovykla įvyks pas Tėvus pranciškonus Kennebunkporte, Me., nuo rugpjūčio 9 iki 24 d. Norintieji į šią stovyklą vykti, registruojasi vietinėje moksleivių ateitininkų kuopoje ne vėliau liepos 31 d. Priimami moksleiviai ateitininkai, kandidatai ir ateitininkų šeimų nariai. Mokestis 40 dol. už dvi savaites, 25 dol. už vieną.

● Aleksas Dūdėnas, 30 metų, iš Hamiltono, dirbdamas prie elektros laidų netoli geležinkelio linijos, buvo užmuštas pravažiuojančio traukinio.

● Antrąjį dainų šventei ruošti sudarytas komitetas taip pat Chicagoje: pirm. prel. Ig. Albavičius, vicepirm. T. Blinstrubas ir ALRK Vargonininkų Sąjungos pirm., gen. sekr. A. Nakas, protokolų sekr. A. Kižienė, organizacinės kom. pirm. J. Kreivėnas, repertuaro kom. pirm. Vl. Jakubėnas, finansų kom. pirm. J. Švedas, spaudos kom. pirm. St. Daunys, techninės kom. pirm. dr. Jur. Ašoklis, registracijos ir nakvynių kom. pirm. A. Ginteris, pirmosios pagalbos kom. pirm. dr. P. Kisielis. Komitetą sudarė JAV LB Chicago apygardos valdyba, pavesta JAV ir Kanados LB valdybų.

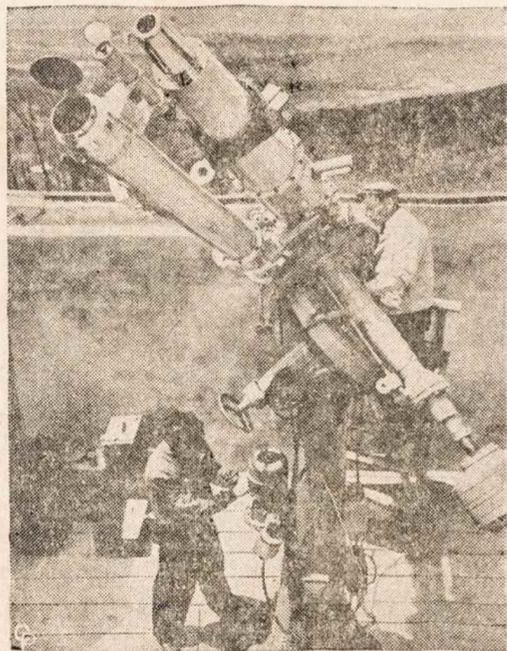
● Naujojoje Zelandijoje studijuojančių lietuvių studentų pastangomis suruostas vėjus Lietuvos žurnalui remti.

● Argentinoje, Buenos Aires, vagys įlindo į Kazimiero Kunigonio ir Juozo Kriščiūno metalo dirbinių fabriką, išsivirė kavos ir, ją išgėrę, fabriko sunkvežimiu susikrovė skaičiavimo bei rašymo mašinas ir išdūmė. Po trijų dienų sunkvežimis surastas, bet visos mašinos išėjo iš dėvių.

● Juozas Macikonis su savo žmona Buenos Aires, Argentinoje, aerodrome laiko užkandinę, kuri prakeliamas lėktuvus aprūpina maistu. Jo žmona yra Regina Labanavičiūtė, vaidinusi vadovaujamas roles istorinėse Argentinos filmose. Ji yra kilusi nuo Biržų.

● Pavergtos Jungtinės Tautos veikia ir Argentinoje. Iki šiol lietuvius ten atstovavo agr. A. Santaras ir prof. Vytautas Staugaitis. Pirmasis dabar išemigravo į Ameriką.

● Margučio žurnalo padidintas birželio numeris paskirtas Antano Olio prisiminimui. Sudėta daug nuotraukų iš jo veiklos.

GEOFIZINIAIS METAIS visame žemės kamuolyje daromi stebėjimai. Čia matome rusų astronomus, nusikrausčiusius į tolimuosius rythus su teleskopais. Įdomu, ar ir per teleskopą jie žiūri, prisitaikydami partijos linijai?

ARTERIOSKLEROZĖ, JOS REIŠKINIAI IR GYDYMAS

DR. A. GRIGAITIS

Arteriosklerozė yra chroninė kraujo indų liga, kuri pasireiškia sustorėjimu, sukietėjimu, su kalkėjimu, elastingumo netekimo arterijų sienelių.

Ji gali apimti arba visą arterijų tinklą, arba gali būti lokalizuota smegenyse, širdyje, inkstuose galūnėse.

Sios ligos priežastys — nuodai, pav., švinas, infekcijos, paveldėjimas. Ligai išsivystyti padeda aukštas kraujo spaudimas. Ja serga dažniau nutukę nei liesi; dažniau vyrai nei moterys; protinio darbo žmonės, jos daugiau miestuose, nei kaimuose.

Paskutinių metų svarbiausia arteriosklerozės priežastis laikoma nenormali riebalų apykaita. Apie ją šiame straipsnyje ir kalbėsime.

Anksčiau sklerozės priežastim buvo laikomi be kitų priežasčių gyvuliniai baltymai, šiandien riebaliniai dalykai, taip vadinami lipoidai, iš kurių svarbiausias cholesterolinas

Cholesterolinas ir jo junginiai gana plačiai randami gamtoje. Jie sudaro žymią dalį žmogaus audinių, daugiausia jo įeina į riebalų sastatą, taip pat randama ir kituose maisto produktuose.

Prasidėjus sklerozei, arterijų viduje, ant sienelių, pasirodo sustorėjimai, baltiniai arba gelsvi kristalai — plokštelės. Jų viduje yra geltonos spalvos masė, kurią daugumoje sudaro cholesterolinas. Sios plokštelės gali tiek sutirštėti, kad beveik užkemša smulkiasias arterijas. Tada kraujotaka sulėtėja. Vėliau gali net visai sustoti. Širdies, smegenų sklerozės paveiktuose induose gali atsidalinti minėtoji plokštelė ir užkimšti širdies ar smegenų indą, kas veda prie širdies priepuolio ar smegenų sutrikimo.

Dažnai užsikimšusių indų paduoja gretimas kraujo indas ir teikia kraują užsikimšusiam sričiai. Kartais šis užsikimšimas baigiasi staiga mirtimi. Indų užsikimšimas kojose, rankose gali būti gangrenos priežastimi.

Sklerozės priežastim gali būti ne tik per didelis kiekis vartojamų riebalų ir kartu su jais cholesterolino, bet ir maisto apytakos sutrikimas; ypač cholesterolino

terino, kurio apytakoje reikšmės turi ir skydinės liaukos funkcija bei amžius. Pasenus žmones bendrai lėtėja maisto apykaita, kartu lėtėja ir cholesterolino apykaita ir daugiau jo nusėda ant vidinių kraujo indų sienelių. Dėl to pasenus žmones sklerozė dažnas reiškinys.

Cholesterolino kiekis kraujyje padidėja prie neštumo, inkstų ligų, diabeto, geltonligės, podagros, nutukimo ir prie kai kurių infekcinių ligų. Amerikiečiai dabar valgo gana daug riebalų, 50 proc. daugiau nei jų tėvai, ir už tai moka jų širdys. Korėjos karo metu buvo ištirti 300 žuvusių amerikiečių karių kūnai. Nors jų vidutinis amžius buvo 22, bet 77 proc. rodė širdies sklerozės žymes. Priežastis — riebus maistas, nepaprastas nervų įtempimas, riebalų apykaitos sutrikimas. Gi belaisvių, grįžusių iš komunistų, daviniai priešingi — širdys be sklerozės žymių.

Svedų mokslininkas pastebėjo, jog nuo sklerozės svedų miršta šešis kartus daugiau nei norvegų, nes svedai dideli kiaušinių mėgėjai. Suomijoje paskutinio karo metu dėl kiaušinių, riebalų, mėsos stokos mirtingumas sklerozėje sumažėjo per pusę.

Eskimai, vartodami per daug riebalų, labai anksti suseraga sklerozė.

SYMPTOMAI IR LIGOS EIGA

Arteriosklerozė vystosi pamažėli, bet nuolatos eina pirmyn. Pirmą pradeda kietėti rankų, kojų smulkios arterijos, vėliau paliečia storesnes ir net širdies, smegenų ir t.t. arterijas. Dažnai žmonės nejaučia artėjančio pavojaus, kol netikėtai įvyksta širdies priepuolis — užsikemša širdies arterija — trombozė, arba griebia apopleksijos priepuolis — užsikemša smegenų kraujo indas arba jis sprogtas. Per ankstyva senatvė rodo sklerozės pradžią. Jau seniai sakoma, jog tarp senatvės ir sklerozės yra glaudus ryšys. Kartais atsitinka, kad žmonės 40-50 ir net 30 metų miršta dėl sklerozės.

Ligos simptomai: atminties nusilpnėjimas (prie bendros sklerozės), svaigulys, galvos sūpėjimas, akys raibavimas, nemiga, šaltos kojos, bendras sveikatos silpnėjimas.

Prie širdies indų sklerozės būna širdies spaudimo jausmas, kuris pereina į skausmus širdies srityje, kairėje rankoje,

kartais atsiliepią į kaklą, apatinį žandikaulį, o kartais vietoj skausmų širdies srityje jaučiamas deginimas po krūtine. Sunkiausiuose priepuoliuose — mirties baimė.

PROGNOZĖ, PROFILAKTIKA, GYDYMAS

Susirgęs arteriosklerozė ir besigydas, tinkamai save prižiūrėdamas, žmogus gali sulaukti ir senatvės. Bet mirtis gali ištikti ir vidutinio amžiaus žmogų. Tai dažniausiai atsitinka, kai užsikemša kraujo indai širdyje, smegenyse arba smegenyse sprogtas sklerozės paliestas kraujo indas ir įvyksta kraujo išsiliejimas. Užsikimšimas — trombozė indo galūnėse, kaip esu sakes, veda prie kojos ar rankos gangrenos. Tokiuose atvejuose tik laiku padaryta operacija gali išgelbėti padėtį.

Kartais turi reikšmės ir ne cholesterolino kiekis, naudojamas maiste, bet jo apykaita. Atsižvelgiant, kad cholesterolino apykaita priklauso nuo nervų sistemos, pirmiausia ją ir reikia sutvarkyti. Tas liečia ypač proto darbuotojus. Čia padeda lengvas sportas, pasivaikščiojimas, grynas oras, iškylos ir užmiestis. Fizinis darbas palengvina maisto ir tuo pačiu cholesterolino apykaitą. Serga sklerozė ar ji ją palinke, privalo vengti nervinių sukrėtimų, kurie išaukia arterijų spazmą, pakelia kraujo spaudimą.

Sklerozinio pobūdžio skausmai širdies srityje perspėja žmogų, jog laikas susirūpinti savo sveikata.

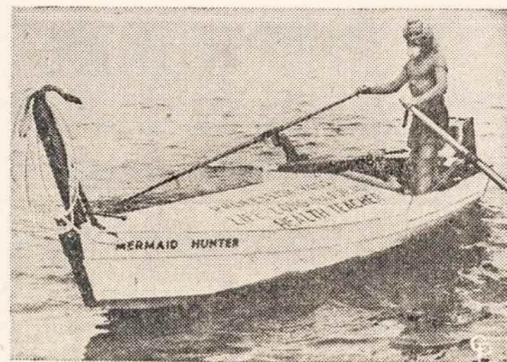
Ar šie skausmai skleroziniai, gali nustatyti tik gydytojas. Nors ir vidutinio amžiaus žmonės, turėdami aukštą spaudimą, turi sekti cholesterolino padidėjimą kraujyje. Tyrimai atliekami laboratorijose.

Juo anksčiau pradėdama gydymą, juo pasiekiamas geresnis rezultatai.

Svarbu sumažinti iki normos cholesterolino kiekį kraujyje ir sutvarkyti jo apykaitą. Kalifornijos prof. Hoffman padarė bandymą su savim. Sešias savaites

Riebiausio žmogaus vargai

Bremen, Ind., susirgo vyras, vardu W.E. Hughes, sako, riebiausias vyras pasaulyje. Metų jis turi tik 32, bet svarų turi 1,041 ir storio 122 colius. Kai susirgo, atėjo netikėta nelaimė: jis netilpo pro kambario duris ligoninėje ir negavo tokios lovos, kurioje jis tilptų ir kuri nuo jo svorio nesulužtų. Jis tad gulėjo savo automobilyje priekaboje šalia ligoninės. Joje ir mirė.

LEO VOSS, 79, iš Springfield, Mass., atvyko su savo laivėliu į Long Island. Jo žmona žuvo su Titanicu laivu 1912 m., ir nuo to laiko jis ieško antros žmonos, kuri būtų tokia pat gera kaip ir pirmoji.

ANGLIJOS automatinis helikopteris, kuris neturi lakūno, atlieka pirmąją bandymą kelione. Tokius helikopterius tuoj įves kariuomenėje ir laivyne.

NORWOOD, MASS.

Atsakymas Džukui

Darbininko birželio 20 korespondencijoje iš Norwoodo buvo rašyta, kad susirgęs Vincas Kudirka, mūsų parapijos darbuotojas, katalikiškųjų organizacijų veikėjas. Džiugu pranešti, jog V. Kudirka vėl jaučiasi gerai ir yra dalyvavęs Amerikos lietuvių kongrese Bostone birželio 27-28.

Bet tuo metu - birželio 27 - Darbininke pasirodė Džuko iš Norwoodo atsiliepimas ir mano korespondenciją. Džukas man prikišo mokydamas, kad "būtų gera, kad ir P.J. pasektų Kudirkos pėdomis ir įsijungtų į tas organizacijas, kuriose Kudirka dirba". Girdi, "stovėti nuo šalys ir pagirti dirbančius yra kur kas lengviau, nei pačiam įsijungti į organizacinį darbą".

Jei tai būtų rašęs pats P.V. Kudirka, tai galima būtų ir patylyti: žmogus daug dirba, gali ir kitiems žodį pasakyti. Bet Džukas su savo pastaba išlindo kaip yla iš maišo; juo labiau, kad jis turėtų gerai žinoti, kas

P.J. pakliudė darbuotis kai kuriuose organizacijose. Prieš keletą metų P.J., atvykęs į šį miestelį, įsijungė į parapijos chorą, Balfą, LDS ir visa širdimi talkininkavo Federacijos 10 skyriui. Matyti, Džukui tai nelabai patiko, jei kartą prie kitų pareiškė: "kam mums to P.J. reikia — mes ir be jo turime užtektinai brangių žmonių". P.J. tada pasitraukė, kad užtektų vietos tiems brangiems asmenims. Džukas dar galėtų prisiminti, kaip įsai kitu atveju sakė: kad "kur P.J. dalyvauja, tai jie negali būti, nes jiems vietos per mažą". Kam tada priekaištauti, kad P.J. "stovi nuošalyje"?

Nei P.J. nei kiti nestovės nuošalyje kai kurių draugijų, kai Džukas su savo aplinkos žmoniškais pakeis taktiką ir pažiūrės į bendrą organizacinį darbą. Šiuo atžvilgiu patartina pačiam Džukui "pasekti pėdomis Kudirkos", kuris visur nuoširdžiai dirba ir visus į darbą telkia, o ne nuo jo stumia.

P.J.

Red. pastaba. Džuko korespondencijoje (birželio 20), perrašinėjant sunkiai išskaitomą rankraštį, vietoje LDS 3 kuopos atsirado KDS 8 kuopa, ir vietoje vyčių 27 — išspausdinta vyčių 12.

Jis MIRĖ BADU...

Balfo centrinė įstaiga gavo laiška iš Chicagos. Laiške rašo:

"Gerbiamas Balfo reikalų vedėdau, gavęs pranešimą, kad bus pasiųsta vaistų ponui V., aš esu labai patenkintas ir nuoširdžiai dėkoju. Tikrai tikiu, kad jis yra labai blogoje padėtyje ir tos jūsų pagalbos buvo labai reikalingas. Tai jį sustiprins ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai.

Anksčiau dar turėjau vieną ašmenį, dėl kurio norėjau kreiptis į tamstas, bet dabar sužinojau, kad yra miręs, ir jau-

čiu sąžinės graužimą, kad neprisiuršiau kreiptis į jus ar pats suteikti pagalbą.

Nors ir atrodo neįtikėtina, bet jis tikrai mirė badu; anksčiau man rašė, kad neturi valgyti, yra ligotas ir negali dirbti. Turėjo sūnų, bet jis nepadėjo ir taip mirė visų apleistas badu".

Panašių laiškų Balfas gauna kasdien. Visuose šaukiamasi pagalbos arba už suteiktą pagalbą dėkojama. Tenelieka nė vieno, kuris neprisimintų kenčiančių ir jiems nepadėtų!

MALDININKŲ KELIONĖS

į Kennebunkporto praneškomu vienuolynu esančią

LIURDO GROTA

kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį per birželio, liepos, rugpjūčio mėnesius.

Šeštadienių vakarais

8.45 val. — žvakčių pašalinimas, procesija ir rožančių; grotoje pamaldos, pašalinimas Svč. Sakramento. Liurdo vandens pašalinimas, specialios maldos už ligonis.

Sekmadienių vakarais

7 val. — šventoji valanda prie ištaryto Svč. Sakramento, rožančių. Marijos himnas, pašalinimas

SIUNTINIAI SIUNČIAMSI Į SOVIETŲ RUŠIJĄ —

UKRAINĄ, LIETUVĄ, BALTUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS.

Pašinaudok patikimam, kruopščiam ir greitai mūsų firmos patarnavimą.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 West 14th Street, New York 11, N. Y.

Tel. Chelsea 3-2583

MŪSŲ SKYRIAUS:

116 East 7th St. New York City Tel. YU 2-0380	332 Fillmore Ave. Buffalo 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674	132 Franklin Ave. Hartford, Conn. Tel. CHapel 6-4724
900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOWER 1-1461	11330 Jos. Campau Detroit 1, Mich. Tel. TOWNsend 9-3980	632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WALnut 5-8878

Norėdumais šiuo siuntiniams ar draugams, kreipkitės į patyrusią, mandagą ir efektingą mūsų įstaigą visose miestuose, kuri Jums maloniai duos reikalingų informacijų.

Mūsų didelė ir patikima firma yra jau patenkinusi tūkstančius klientų.

100% garantuoja, kad kiekvienas siuntinys bus įteiktas.

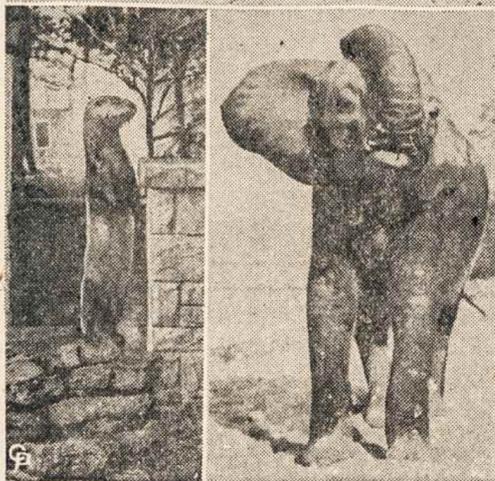
Bus išsiunčiamas 48 valandų laikotarpyje.

Pastebė savo paskyrimą 6-7 savaičių laikotarpyje; oro paštu 7-12 dienas.

Ju siuntinys juos gali dar pasiekti iki PICTLES LAIKOTARPIO.

Mūsų įstaiga teikia didį pasirinkimą pirmosios klasės maisto dalykų, kaip sviesto, ašarų, kavos, taukų, ryžių, kumpio ir t.t. Taip pat medžiagų: vilnonių, sintetinio šilko, viskio, rėpės odos, nosinukų, avalynių, laikrodžių ir kit. pigiausiomis kainomis.

Atminkite, kad mes esame specialistai visuose siuntinių reikaluose.

VASARA VISUR. Ir vaikai ir šunės, ir drambliai, ir ruoniai vargsta nuo didelių kaizrų.

IŠPARDAVIMAS—PROGA!

Visą LIEPOS mėn. išparduodami dideli kiekiai importuotų ir kitų

VILNONIŲ MEDŽIAGŲ

gaunamų 3 krautuvėse pačios didžiausios ir tes rūšies vienintelės firmos

S. BECKENSTEIN, Inc.,

118-125-130 ORCHARD ST., cor. Delancey, NYC. GR. 5-4525

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainiškai KRAUTUVES ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, ISSKYRUS

ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO

Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius

LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, GUDIJOJE, UKRAINOJE IR UZKARPACIO RUSIJOJE!

Pasitiek jiem vilnonės atlaikas suknelėm, eilutėm, apsiaustam Miltas už vilnonės atlaikas yra mažesnis, negu už pasiūtas suknelės Vilnonės medžiagas iš rinitinių ir atlaikas pačiom priemainingiaiom kainom visam mieste jums šilio 3 stambios krautuvės Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams; vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms. Visa, ką norite siųsti į Lietuvą gausite:

I. CIGMAN, INC.

161 Orchard Street, New York 2, N. Y. Telef. GR 5-0160

Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai.

Atdara šikiadieniais, šeštad. bei sekmad.

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostjumams ir švarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei švarkams. Maltvės ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K and K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.

PRIE CITY SAVINGS BANK

Tel. EL 4-1711

ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO

Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną eilutę

ALBERT F. PETERS

(Petrauskas)

Apdraudos ir knygvedybos patarnavimas

Federalinių, valstybės ir miesto taksų pildymas

116-55 Queens Boulevard, FOREST HILLS 75, N. Y.

Tel. VI 3-1477

NAMŲ ADRESAS:

106-53 95th St., Ozone Park 17, N. Y.

SPORTAS

CHICAGOS SENIEJI SPORTININKAI

Chicago lietuviai sportininkai mano rengti sporto šventę ir paminėti du lietuviams sportininkams svarbius įvykius. Spalio 25 manoma surengti 20 metų sukaktuves nuo pirmos Lietuvos olimpiados 1938 m. spalio 26 — banketas, kuriame paminės Jack Sharkey 40 metų dalyvavimą sporte.

Sporto komiteta sudaro šie asmenys: Stanley Balzekas, vienas iš didelių automobilių pardavimo savininkų; Peter Barskis, buvęs žymus futbolininkas, dabar didelis baldų pardavimo savininkas; Aleksas Kigas žymus stipruolis, buvęs Chicago ir Illinois laimėtojas; Bill Bartush buvęs žymus ristikas Amerikoje, Anglijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Lietuvoje; Edvardas Sulaitis — Sporto žinių ir sporto skyriaus Draugės redaktorius; John Jakubs (Jakubauskas), buvęs žymus sporto programų rengėjas; Vera Trucinski, Jack Sharkio pusėsėdė Chicagoje; Jack Karwales, buvęs žymus futbolininkas, dabar vedėjas didelės automobilių pardavimo įstaigos; Ray Gostautas, buvęs krepšinio ir "softboles" žaidėjas ir mokytojas; Aleksandras Laurinaitis ir fotografas Gordon Gudas.

CHICAGOS liet. sportininkų komitetas, kuris rengia iškilmes rudenį. Stovi: Edwardas Sulaitis, Jack Karwales, Ray Gostautas; sėdi: Jakubs (Jakubauskas) ir Vera Trucinski.

MAŽIEJI ĮVYKIAI PASAULYJE

Politinis konfliktas Briuselio parodoje

Briuselio tarptautinėje parodoje Čekoslovakijos paviljone yra lenta muziko Mozarto garbei. Joje įrašyta, kad Austrijos Salzburgas ir Viena, kur Mozartas gimė ir gyveno, tai buvo tik vargo laikotarpis Mozartui. Tikrai "auksinėje Prahoje" muzikas rado įvertinimą ir laimę... Po tokio Mozarto "suvalstybinimo" komunistinės Čekoslovakijos naudai Austrijai beliko parėikšti protestą.

Vis tai iš "supuvusių" Vakarų

Lenkų vyriausybės apskaitą, 200,000 asmenų Lenkijoje gyvena iš siuntinėlių, kuriuos jie gauna iš giminių ir pažįstamų iš tų "supuvusių" Vakarų.

Nepradėk su velniu riešutauti

Paryžiuje amerikietis Sidney Bechet, pagarsėjęs džiazu muzikas, prieš metus pažadėjo dalyvauti programoje koncerto, kurį rengė komunistų laikraštis "L'Humanité". Amerikos atstovybės įspėtas, muzikas paskiau atsisakė dalyvauti programoje. Komunistų laikraštis iškėlė jam civilinį ieškinį pusketvirto milijono frankų (apie 8,000 dol.).

De Gaulle prieš mirusį Petainą

Prancūzijos dabartinis min. pirm. de Gaulle atmetė prašymą leisti perkelti maršalo Petaino palaikus į Douaumont, kur yra palaidoti jo kovų draugai. Atmetė dėl dviejų

priežasčių. Esą jei de Gaulle sutiktų, tai reikėtų, kad jis pritaria Petaino elgesiui. Antra, niekur nesą parašyta, kad karo vadas turįs būti palaidotas draugė su savo kariais.

Paryžiaus pamestinukai

Paryžiuje šiemet padidėjo skaičius automobilių, kuriuos savininkai palieka gatvėse ir daugiau jais nesirūpina. Tokių "pamestinukų" randa po 600 per mėnesį.

Mokinių protestas Vengrijoje

Vengrijos vidurinės mokyklos mokiniai, gedulo dėl Nagy ir Maletor nužudymo ženklui, ant mokytojų staliuko padėjo uždegtas žvakės. Už tai visiems buvo neleista laikyti baigiamųjų egzaminų.

Karalienėi Elzbietai nedavė rankos

Anglijos Karalienės Elzbitos palydovam užėmė kvapą, kai karalienė Elzbieta ištiesė ranką džokėjui Smith, o jis rankos nepaėmė, tik kariškai atsaliutavo. Karalienė norėjo padėkoti Smithui, kuris jojo josios arkliai ir laimėjo. Bet Smith ir prieš karalienę laikėsi džokėjaus taisyklių, pagal kurias jam draudžiama kam nors paduoti ranką, kol ji neįvedė arkliai į tvartą ir nenubalnojo.

Lenktynėse

Italijoje, prie Rapallo, tūkstantčiai žiuorų kėlė ovacijas vienam lenktynių bėgikui, kuris į tikslą atbėgo nepaprastu greičiu ir nepavargęs, kai tuo tarpu kiti lenktynių dalyviai jau buvo "išsišpompavę" ir pavargę. Vėliau paaiškėjo toks dalykas, kad tikslą pasiekė ne Alfredo Ponti, bet jo brolis dvynukas Pietro. Lenktynės pradėjo vienas, o prieš galą, kada visi bėgikai pavargsta, jo brolis Pietro lindėjo krūme ir, staigiai pašokęs, įsimašė į bėgikų skaičių ir užbaigė "laimėjimu".

NORINTIEJI GAUTI

GRAŽIŲ LIETUVISKŲ KNYGŲ,

didelėm raidėm atspausdintų

maldaknygių,

angliškų St. Joseph's Sunday ir Daily Missals,

puikių kristalinių ir jubiliejinių

SU LIURDO VANDENIU KRYZELIUOSE ROZANCIŲ

ir įvairiausių kitos rūšies

devocijonalių,

tesikreipia į

"Darbininko" administraciją,

910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

(tarp Broadway ir Bushwick),

Telefonas: GL 2-6916

Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorke paieškomi asmenys

Aliukonytė, Agota ir Marija, dukterys Pranciškaus, iš Bučkio k., Pakuonio v., Kauono ap.

Andriuskevičius, Stasys, sūn. Jurgio, gimęs 1926 m. Armonas, Antanas ir Kazys, iš Burbiškių k., Gaurės v., Tauragės ap.

Armonas, Juozas, iš Burbiškių k., Gaurės v., Tauragės ap. Augaitienė-Malaiskaitė, Julija, duklė Antano ir Marijonos, iš Sodelio k., Tauragės ap.

Balsys, Juozas, gyveno Clevelande, turi dukterį Matilą.

Banytė-Skladovskienė, Teklė, duklė Juozo, iš Vaitiniškių k., Raseinių ap.

Bertašius, Stasys, sūnus Izidoriaus, gimęs 1919 m.

Biskis, Antanas ir Jonas Bridžius, Kazys, gyvenęs Piliškiuose

Muzikantai kalnuose

Ekvadoro sostinė Quinto yra aukštai kalnuose, apie 9000 pėdų nuo jūros lygio. Ten oras daug retesnis. Žmonėms tai nieko, bet muzikantams, kurie pučia instrumentus, sudaro daug vargo. Amerikietis dirigentas Leonard Bernstein, nuvykęs ten gastroliuoti, pastebėjo, kad per repeticijas jo pučiamųjų instrumentų muzikantai beregint pavargsta ir triūbų nebeišpučia. Gelbėdamas padėtį ir norėdamas sustiprinti instrumentų garsą, jis pastatė deguonio butelius. Taip pavargęs muzikantas užtraukia deguonio ir vėl turi jėgos pūsti savo dūdą.

"Nesu pripratęs"

Anglijos sosto įpėdinis princas Karolis, 9 metų, lanko berniukų mokyklą ir gyvena bendrabutyje. Kartą sekmadienį jo mokytojas pastebėjo, kad jaunas princas labai pamažu valgo vanilos pudingą su šokolado padažu. Mokytojas paklausė, gal jam tai nepatinka. Princas gi atsakė: "Priešingai, noriu kuo ilgiau valgyti, nes prie tokių brangių valgių nesu pripratęs namuose".

Ko moterys bijosi

Anglijos vienas moterų klubas paskelbė, ko moterys labiausiai bijosi: vorų, pelių ir vyrų su blogai išdirbtos odos batais.

Petrienė susilaukė viešnios.

Jos kalbėjosi rimtai, kaip dviduros moterys kalbasi. Kai Petrienė išleido viešnią, savo vyrui, kuris per visą laiką tyliai sėdėjo kampe, ir sako: "Kaip gerai, kad atėjo kaimynė. Truputį pasikalbėjom, ir jau dingo galvos skaudėjimas".

Vyras: "Ne, nedingo — jis tik perėjo man."

Bubezevičius, Stasys, sūnus Andriejaus, iš Šiaulių apskr.

Butkus, Pranas ir Vincas, sūnus Vinco, iš Sakinių k., Kulių val. Chodkovska-Petrauskaitė, Anna, vyras V. clovas, dukterys Lionė ir Vaclava, ir jos sesuo Majer, Bronislava, vyras Juozas, duklė Ema, gyveno Filadelfijoje.

Grigaitė, Aleksandra — jos ieško Antaninos Grigaitės duklė.

Karlonas, Albertas, sūnus Adolfo

Kontrymas, Motiejus, sūnus Jono, kilęs iš Kražių apylinkės Kriščiūnas, Jonas ir Simonas Lelešius, Jurgis, iš Ažiukliausių-Pamurgių k., Balbieriškio v. Marijampolės ap.

Lemezya, Antanas, (gal Lemežys?), sūnus Prano, iš Šiaulių ap.

Leinginas, Petras ir V. clovas, sūnus Jono, iš Girininkų k., Gargždų val., Kretingos ap. Majer-Petrauskaitė, Bronislava, vyras Juozas, duklė Ema, ir jos sesuo Chodkovska, Anna, vyras V. clovas, dukterys Lionė ir Vaclava, gyveno Filadelfijoje.

Mantvilas Vincas, sūn. Antano, iš Kuturių-Naujininkų k., Pagramančio par., Tauragės val. Meškauskas, Jonas, sūnus Felikso

Navickas, Walter, gyveno Montgomery Ave., Chicago, Ill. Orintaitė-Surmienė, Veronika Paškauskas, Jonas Pečkauskas, Steponas, iš Kelmės

Petkienė, Zofija, ir jos duklė Elena Vanda, iš Zylaičių k., Varnių v., Telšių ap.

Petrauskas, Antanas, iš Oškūnių k. Sėtos parap. — ieško Antaninos Grigaitės duklė Petukauskas, Juozas, sūnus Juozo, gimęs Vilkijos m., Kauono ap., 1910 m. balandžio 22 d. Pustila, Jurgis, Motiejus ir Pranas, kilę nuo Zapyškio Bačkauskas, Augustas, sūnus Petro

Raulinaitis, Matas ir William, iš Aukšt. Panemunės Rutkauskas, Juozas, sūnus Motiejaus

Sakavičius, Ignacas, ir sesuo Uselienė, Barbora

Šimkus, Povilas, giminaitis Liūdo Švedo Stanionienė-Petrauskaitė, Petronėlė, Gyveno Midland, Pa., 601 Penn Avenue

Staponas, Jonas, sūn. Liudviko, iš Gargždų m., Kretingos ap. Stenevičius, Petras iš Vyto galos k., Skaudvilės val., Tauragės ap.

Strimaitienė (Gudaitienė), Ona, gyveno Mattenbergo stovykloje.

Švedas, Stasys ir sesuo Ieva, iš Jonaičių k., Alvito val., Vilkaviškio ap.

Tvaronas, Kazys, gyvenęs Hanau stovykloje Uselienė-Sakavičūtė, Barbora ir brolis Sakavičius Ignacas Venckus, Vincas, sūn. Adolfo

Verpiotas, Frank Vitas, iš Gargždų m., Kretingos ap., išvykęs 1944 m.

Zalkauskas, Antanas ir Juozas, sūnus Juozo Zekas, Benediktas, sūnus Povo

Zekas, Povilas, sūnus Kazimiero

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsilipti:

Consulate General of Lithuania 41 West 82nd Street New York 24, N.Y.

Gripsholm Restaurant Inc. 324 EAST 57th STREET NEW YORK 22, N. Y. Finest Swedish Smorgasbord Luncheon—Cocktails—Dinner Air Cooled PL 9-6260

BANGA TELEVISION

Sav. V. ZELENIS

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

TELEFONAS: APllegate 7-0349

PARDUODAMA su NUOLAIDA:

- TELEVIZIJOS APARATAI,
- HI-FI FONOGRAFAI,
- ĮGROJIMO APARATAI (Tape Recorders),
- VOKIŠKI BEI VIETINIAI RADIJAI,
- ANTENOS, BATERIJOS, radio ir T.V. LEMPOS

Taisoma Televizija, Radijas, Hi-Fi.

Darbas garantuotas, atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA.

DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak. Pirmadieniai iki 6 val. vak.

TALARSKI

FUNERAL HOME LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

380 MAPLE AVENUE, HARTFORD, CONN.

Maloniai patarnauja lietuviams naujai įruošose patalpose priinama kaina

Tel. CHapel 6-1377

Republic Wine & Liquor Store

322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

SAV. M. IR J. JOKUBAICIAI

Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinų, konjakų, midų šventėms bei kitoms progoms

EVergreen 8-9794

M. and Z. Collision Works

JULIUS MALDUTIS savininkas

Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas

937 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiai apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),

Kreiptis —

HAVEN REALTY

Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

TEL. VI 7-4477

Siokiadieniai — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,

sekmadieniai — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

KABARETAS

VYT. BELECKAS, savininkas

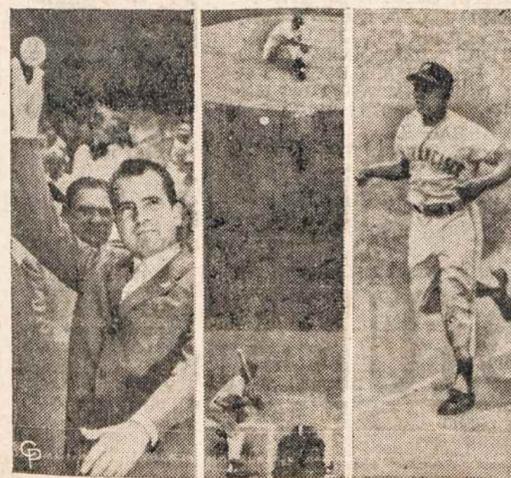
Baras, salė vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST.

BROOKLYN 27, N. Y.

Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties) Ridgewood

VICEPREZ. NIXONAS Baltimorėje atidaro sporto rungtynes.

NEW YORKO NAUJIENOS

Tėv. Leonardas Andriekus, O.F.M., pranciškonų vienuolyno viršininkas Brooklyne, nuo liepos 14 išvyko dviejų savaitių atostogų į Kennebunkport, Me. Vienuolyno viršininko pareigas dabar eis jo pavaduotojas Tėv. Benediktas Bagdonas, O.F.M.

Dail. Adomas Galdikas, praleidęs trumpas atostogas Long Island, dabar atsidedęs kuria, rengdamas paveikslų lietuvių dailės parodai, kuri bus New Yorke seimo metu. Be to, Feigl galerija numato surengti jo vieno kūrinių parodą šį rudenį.

Lietuviškos spaudos paroda bus surengta per Liet. Pasaulio seimą New Yorke. Paroda rūpinasi dr. Br. Nemickas. Bus išstatyti rinkiniai lietuviškos spaudos leidiniai, išleisti tremtyje ir Amerikoje. Sieneose bus iškabintos knygų iliustracijos. Paroda vyksta Statler viešbutyje.

Nutrenkė perikūnas šeštadienį siautusi audra pareikalavo keletą aukų. Perkūnas nutrenkė 3 berniukus, sužeidęs pasislėpti nuo lietaus po parko aukščiausiu medžiu. Jų tarpe yra ir James Quinn, kurio tėvas Robert Quinn nuolat taiso Darbininko spaustuves linotipus, už tai neimdamas jokio atlyginimo. Tėvai gyvena Woodhavene, L. I.

Dariaus ir Girėno minėjimas įvyko Pileičių klube šeštadienį. Minėjimui vadovavo paminklo statymo komiteto pirmininkas J. Šaltys. Lakūnų žygius ir lietuvių visuomenės laukimą anom jų skriama į Lietuvą valandom nušvietė J. Tyšliava ir gen. konsulas J. Budrys. Pastatytas paminklas paskui buvo perduotas miesto atstovui, ir surašytas perdavimo aktas. Prie paminklo dar nėra lakūnų bareljefo; jis bus paskiau padarytas. Minėjime buvo susirinkta apie 45 dol. aukų paminklo statymo reikalui.

Konsulas V. Stašinskas su žmona nuo šio pirmadienio išvyko atostogų į Mainą. Jam grįžus į pareigas, išvyks taip pat dviem savaitėm gen. konsulas J. Budrys.

Vitalis Žukauskas, turėdamas laiko, dabar rengia naują humoristinę programą, kuri vaizduos mūsų gyvenimą dabar, praeityje ir ateityje. Naują programą jis parodys Detroito lapkričio 8 Amerikos lietuvių radijo klubo ruošiamame vakare.

Išnuomojame 5 kambarius gražioje vietoje netoli parko ir patogaus susisiekimo prie Jamaica linijos, 112 Jerome St., Brooklyne. Taip pat turime ir pavienius kambarius viengungiam. Kreiptis į Klem. Lakicką, MI 7-2658.

VICTOR IANNAACONE, 5 metų, atsidūrė Baltimorės ligoninėje, kai jo tėvai žuvo automobilio katastrofoje, išvykę liepos 4 savaitgalį iš Ozono Park, N. Y., aplankyti savo bičiuliu.

Fordhamo universiteto lituanistikos vasaros kursuose studentų yra 25, iš jų 13 yra seselių mokytojų, kiti jauni studentai iš įvairių universitetų.

Stasys Barzdukas, iš Clevelando, Liet. Bendruomenės Centro Valdybos pirmininkas, šiuo metu skaito paskaitas Fordhamo universiteto lituanistikos kursuose.

Dail. Romas Viesulas rugsėjo 17 išplaukė į Europą, kur iš bus metus laiko. Savo kelionėje nori aplankyti meno miestus ir ilgiau sustoti Paryžiuje, kur darys iliustracijas lietuvių liaudies dainom ir jas vietoje atspausdins.

Angelių Karalienės parapijos piknikas įvyko liepos 13 Jamaicoje. Publikos buvo per tūkstantį. Laimėjimams buvo leistos piniginės dovanos. Po 25 dol. laimėjo: Jurgis Kulis, Helen Masonheimer, Edmundas Mikalauskas, Julius Vilkas; po 50 dol.: Ted Leyko, Juozas Garšva; 100 dol. — T. Guobis, 200 dol. — M. Andruska.

Bronius Liogys, pranciškonų vienuolyno spaustuves linotipininkas, išvyko dviejų savaitių atostogų, kurias praleis Mass. valstybėje ir Kanadoje.

Brolis Tomas Proščevičius, pranciškonų spaustuves linotipininkas, išvyko dviejų savaitių atostogų į Kennebunkportą, Me. ir į Kanadą.

Telefonai į policiją Miesto finansuojamose dideliuose apartamentų namuose (projektuose) įvedama nauja telefonų sistema, kuri turi tiesioginį ryšį su policija. Šitokie telefonai įvesti Fort Green, Farragut ir Marcy apartamentuose. Šie trys dideli namai yra pastatyti labai suspaustoje vietoje, juose gyvena apie 6.585 šeimos. Įvedus naują telefono sistemą, bus labai lengva susisiekti su policija. Tuo namams suteikiama gera apsauga.

Australijos kardinolas Norman Gilroy sekmadienį laikė iškilmingas mišias šv. Patriko katedroje. Vėliau spaudai jis pabrėžė didelę Australijos ir Jungtinių Amerikos Valstybių draugystę.

Atsargiai gatvėse Eismo nelaimėse daug žūsta tokių, kurie visai nevažiuoja mašina. Tai paprasti keleiviai, kurie stovinčioja šaligatviuose ir nepastebi pro šalį lekiančių mašinų. Taip pat reikia saugotis ir autobusų. Sekmadienį Manhattan vienas autobusas užvažiavo ant šaligatvio ir prie sienos prispaudė praeivį Luigį Biolzi. Paguldytas ligoninėje, jo sveikatos padėtis kritiška.

Lietuvių Siuvėjų 54-to skyriaus, Brooklyn, N. Y., mėnesinis susirinkimas bus liepos 23 d. 5:30 val. vak. Unijos patalpose, 11-27 Arion Pl., Brooklyne.

Kipras Sakalauskas, Skyriaus sekretorius

Darbininko metinis piknikas bus rugpjūčio 17 d. Lindene, kur paprastai vykdo Darbininko piknikai.

Kitas Darbininko piknikas bus rugsėjo 1 (Darbo dieną) Jamaicoj, Polish National Home.

Apreiškimo parapijos metinis piknikas įvyks liepos 20 Polish National Home, Jamaicoje. Bus proga laimėti gerą nešiojamą Ph.iko radijo aparatą. Veiks bufetas su gerimais ir užkandžiais. Sokiams gros Joe Thomo orkestras.

Brooklyn muziejuje yra atidaryta reta paroda, kurioje sutelkti įgraviruoto stiklo pavyzdžiai. Tai Jerome Strauss privati kolekcija, kurią surinko įvairiuose Europos kraštuose.

Liet. Pileičių Klubas praneša, kad nuo rugpjūčio 1 d. klubo patalpose pradės veikti valgykla-restoranai. Kas dieną bus galima gauti šiltų bei skanių lietuviškų valgių, gaminamų prityrusios virėjos.

Pabaltiečiai studentai šeštadienį, liepos 19, rengia gegužinę Pr. Lapienės vasarvietėje. Pradžia 2 val. p. Programoje maudymasis, žaidimai, vakare lauzas su bendra programėle ir dainom, o po to šokiai. Dėl informacijos ir transporto reikalais skambinti Vaidotui Jakui: MI 7-4721.

Mirė Antanas Nobaras, 73 m. amž., mirė liepos 14 d. Kings County ligoninėje. Laidojamas iš Angelių Karalienės parapijos bažnyčios liepos 17 d. 10 val. šv. Jono kapinėse. Patarnauja A. Ballas laidojimo įstaiga.

Emilija Oshna - Navickaitė, 41 metų, iš Maspetho, gavusi smegenų uždegimą, staiga mirė. Laidojama iš Atsimaitymo bažnyčios Maspetho.

Izabelė Ališauskaitė, 52 metų, palaidota liepos 9 iš Angelių Karalienės parapijos bažnyčios šv. Jono kapinėse.

Liet. Kat. Darbininkų Klubas susirinkimas įvyko liepos 7. Susirinkimui pirmininkavo K. J. Krušinskas. Buvo kalbėta apie veiklą ir nutarta ją sustiprinti. Naujūn valdybon išrinkta pirm. K. J. Krušinskas, raštin. P. J. Montvila. Susirinkimo nariai sumokėjo metines duokles. Kitame susirinkime bus aptartas viešo parengimo rengimas.

Už klubo narį, a. a. kan. J. Meškauską užprašė mišias jo mirties metinėse. Iš esamų klubo pinigų nutarta sumokėti Federacijai ir Tarybai.

Klubas paskirtis yra kovoti prieš trilevikų pavergimą. Bolševikai, apsimetę, kad jie vieni tegloboja darbininkus, tikruose juos tik išnaudoja ir pavergia. Visa tai reikia parodyti kitiems žmonėms, kurie dar nesupranta komunistų kėslų. Darbas yra didelis, tad klubas kviečia įsijungti visus amatininkus, profesionalus, spaudos darbuotojus.

Raštininkas.

Pranešimas kultūros premijos reikalui

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija paskyrė 1.000 dolerių kultūros premiją už pasaulio lietuvių bendruomenėje reikšmingą lietuvių kultūrinį pasiekimą 1957-1958 metais.

Premijos mecenatas pavedė organizuoti premijos įteikimą JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo valdybai, kuri, susitarus su premijos mecenatu, sudarė atitinkamus premijai skirti nuostatus ir pakvietė 9 asmenų juri komisiją premijos laimėtojų nustatyti.

Jury komisija kviečia pasikurus asmenis ir institucijas motyvuotais pareiškimais siūlyti jai kandidatus kalbamai pre-

VAKARŲ DRABUŽIAIS apsiėmę pasirodė New Yorke vieno suvažiavimo atstovai. Šiems "laukinių vakarų" žmonėms buvo ko pasižiūrėti New Yorke.

JAMAICA AVE. LIETUVIŠKAI ŠNEKA

Dar taip neseniai lietuviai buvo susitelkę Brooklyne, kur išaugo jų bažnyčios. Dabar ten lietuvių mažai. Ten italai, portorikiečiai. Lietuviai išsikraustė iš niūraus, apnuoginto kvartalo kur daugiau medžių, kur nėra gatvių triukšmo.

Dabar tirščiausiai lietuvių gyvenami rajonai yra: Woodhaven, Jzone Park, Richmond Hill, Jamaica. Čia beveik kiekvienoje gatvėje rasi lietuvių namų. Kartais namas prie namo gyvena lietuviai.

Vakare po darbo praeiktomis tyliomis, medžių užgožtomis gatvėmis ir daug kur išgirsi lietuviškai kalbant. Vieni laisto žolę, kiti sėdi ant laiptelių, tretį stikliniame "porčiuje" žiūri televizijos.

Savaitgaliais daugiausia lietuviškų veidų matysi Jamaica Ave., kur krautuvė prie krautuvės, kur vyksta didžioji prekyba. Va, praeina du jauni vyriukai. Kalbasi lietuviškai. Net atsigręžęs akim palydi. Tikrai dypukų vaikai, puikiausia lietuvių kalba, tariasi, kur eiti pirkti mėsos. Vadinas, vieną išsuntė mama, šis paskvietė kaimyną, labiau patyrusį tokiam reikalui, ir dabar uostinėja krautuves.

Atžengia kitas, šaunus ir aukštas jaunuolis. Pažįstamas. Cigaretė dantyse. Gal nepriktų jam rūkyti, lyg per jaunus. Atrodo, jis supranta tai ir, pastebėjęs pažįstamą, nusisuka į šoną, pradeda raustis po kišenės lyg kažko ieškodamas.

Pro šalį prasigrūda tėvas su dviem berniukais. Jie pamato krautuvę, kur languose išstatyta tankai, raketos, satelitai. Tai vaikų žaislai. Sunku jiems pro tokius stebuklus praeiti. Tėvas temptė nutempia, o reikėjo prieš krautuvę jiems akis uždengti, ir būtų ramūs prakulniavę pro šalį.

Iš vienos gatvės išeina senyvas žmogus. Pensininkas. Išgirdęs, kad mes lietuviškai kalbame, prisijungia neprašytas prie mūsų.

Rūtų šakelė
Stephen Bredes Jr
ADVOKATAS
37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. APligate 7-7083
Prof. S. Kolupaila, jury komisijos pirmin.
G. J. Lazauskas, Sekretorius.
Chicago, 1958 m. liepos 5 d.

BOSTONO ŽINIOS

BOSTON, MASS.

"Laisvės Varpas", lietuviška radijo valandėlė, pradėjusi penktuosius metus, persikėlė į naują radijo stotį ir dabar transliacijos laiką iš pusvalandžio prailgino į valandą. Programa duodama kas sekmadienį nuo 8 iki 9 val. ryto. Radijo valandėlei vadovauja Petras Višcinis.

MIRĖ
Klemensas Stonys (birželio 21 d.) 70 m. amžiaus. Velionis gyveno 71 Stanley gatvė, Dorchester. Nuliūdime paliko žmoną, du brolius ir keturias seseris. Palaidotas šv. Juozapo kapinėse.

Stoponas Lukša (birželio 30 d.) 50 m. amžiaus. Velionis gyveno 71 Stanley gatvė, Dorchester. Nuliūdime paliko žmoną, du brolius ir keturias seseris. Palaidotas šv. Juozapo kapinėse.

Juozas Pašakarnis, optometris (liepos 2 d.) 73 m. amžiaus. Velionis gyveno 507 Brook gatvė, Milton. Nuliūdime paliko žmoną ir dvi dukteris. Palaidotas Milton miesto kapinėse.

Mirė Mykolas Vervečka
Liepos 4 mirė Mykolas Vervečka, sulaukęs 88 metų, gyvenęs 908 E. Broadway. Buvo gimęs 1870 m. Trakų apskr., Daugų parapijoje, Vaikantonių kaime. Palaidotas liepos 7 N. Kalvarijos kapuose. Paliko nuliūdime žmoną Teresę, du sūnus, tris dukteris, 18 anūkų ir 8 prananūkus.

Vedė 1899 m. Teresę Lekavičiūtę iš Alovės kaimo, laimingai su ja išgyveno 59 metus, išaugino tris sūnus ir tris dukteris. Vyriausias sūnus Juozas buvo advokatas ir praktikavosi Brocktone, bet jis mirė prieš keletą metų. Jaunesnis sūnus Petras gyvena Norwoode ir dirba geležinkelių kompanijos raštinėje. Jauniausias sūnus Mykolas dar nevedęs, dirba Bostono pašto raštinėje ir gyvena su motina. Visos trys jų dukterys taip pat ištėkėjusios.

Velionis į Ameriką atvyko 1901 ir pats vienas po trumpo laiko pasikvietė žmoną su mažu sūneliu Juozuku. Buvo siuvėjas, priklausė lietuviškom draugijom, visada remdavo lietuviškus reikalus. Buvo nuolaidaus ir lėto būdo.

Juozas Lekys
William J. Drake-
Dragūnas
LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas Jamaica 6-7272

J. B. Shalins-Šalinskas
Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiame garbingas laidotuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventilacija
Tel. Virginia 7-4499

LIETUVOS ATSIMINIMŲ
RADIO VALANDA JAU 16 TUS ME-
TUS SKRIEJA PAS KIEKVIENĄ
LIETUVI DIDŽIOJO NEWYORKO
N. J. IR CONN. APYLINKĖJE KU-
RIS IEŠKO ATSIGAIVINIMO LIETUVIŠKAME ŽODYJE IR DAINOJE.
DABAR
NAUJU LAIKU
SEŠTADIENIAIS
NUO 4:00 IKI 5:00
STOTIS WEVD (4330 KIL. IR 97.9 MEG. EM)
DIREKTORIUS - JOKUBAS J.
STUKAS
1261 WHITE ST.
HILLSIDE N.J.
WA. 6-3325

BARASEVICIUS ir SŪNUS
FUNERAL HOME
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. ANDrew 8-2590

Waitkus
FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška kopyčia sermenims dyka. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

NEW YORKS

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYCIA
423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRUNAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas
Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiame garbingas laidotuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventilacija
Tel. Virginia 7-4499